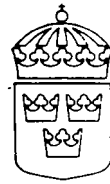

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1987/88:10

om styrelserepresentation för de privatanställda,
m.m.

AU
1987/88:10

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1987/88:10 om styrelserepresentation för privatanställda. Förslaget innebär att bestämmelserna i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktieföretag och ekonomiska föreningar (LSA) och lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag (LSABF) förs samman i en ny lag.

Enligt förslaget slopas regeln om att en facklig organisation skall företräda mer än hälften av de anställda på arbetsplatsen för att ha rätt till styrelserepresentation. Vidare föreslås att representationsrätten utvidgas att gälla även i företag, exempelvis kommissionärsföretag, som inte har egna anställda men som stadigvarande sysselsätter minst 25 arbetstagare.

Den nuvarande rätten att utse två styrelseledamöter och två suppleanter blir huvudregel. I företag som har minst 1 000 anställda här i landet och bedriver verksamhet inom skilda branscher föreslås dock rätt till tre ledamöter och tre suppleanter.

Från LSABF överförs bestämmelsen att en arbetstagarrepresentant har rätt att närvara och delta i ett beredningsorgan bestående av styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget, om det gäller ett ärende som senare skall avgöras av styrelsen.

Jävsreglerna i lagstiftningen förtydligas och föreslås i princip bli tillämpliga enbart där mer utpräglat motsatsförhållande råder mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna. Jäv bör som regel inte anses föreligga när sådana frågor behandlas i styrelsen som är eller senare kan bli föremål för samverkansförhandlingar. I anslutning till dessa bestämmelser föreslås att arbetstagarrepresentanterna i styrelsen för sådana företag som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL), t.ex. massmedia, inte skall få delta i styrelsens beslut i en fråga som rör verksamhetens mål och inriktning men väl i dess behandling av frågan.

Styrelserepresentationslagstiftningen tillförs bestämmelser om skadestånd. Enligt dessa kan en arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot den nya lagen åläggas att betala ekonomiskt och allmänt skadestånd.

Vidare föreslås med anledning av den nya styrelserepresentationslagen vissa följdändringar i den associationsrättsliga lagstiftningen.

I propositionen föreslås slutligen att det personliga betalningsansvar i en

likvidationssituation som åligger styrelseledamöter i t.ex. aktiebolag skall utgöra ett s.k. presumtionsansvar. Detta ansvar skall gälla oavsett om ledamoten är vald av bolagsstämman eller har sitt mandat från arbetstagarna eller andra.

Lagstiftningen avses träda i kraft den 1 januari 1988.

Nio motioner har väckts med anledning av propositionen. Moderata samlingspartiet och vpk yrkar avslag på propositionen. Vpk vill i stället ha ett nytt förslag med en annan inriktning. I övriga motioner förordas vissa ändringar i det framlagda förslaget. Bl.a. föreslås att rätten till styrelserepresentation för de anställda även fortsättningsvis skall förutsätta facklig representativitet, att styrelserepresentanterna skall vara anställda i företaget samt att arbetstagarrepresentanterna i styrelsen för sådana företag som avses i 2 § MBL inte skall få delta vare sig i behandling eller beslut i styrelsen som rör verksamhetens mål och inriktning. Andra frågor som tas upp i motionerna gäller kravet på svenskt medborgarskap för styrelseledamot, betalnings- och skadeståndsfrågorna samt de anställdas inflytande i koncerner.

Lagutskottet har till arbetsmarknadsutskottet yttrat sig beträffande frågan om betalningsansvar enligt aktiebolagslagen och kravet på svenskt medborgarskap för styrelseledamot. (bilaga 2)

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker propositionen i sin helhet. Samtliga motioner avstyrks.

Till betänkandet har fogats elva reservationer.

Propositionen

I proposition 1987/88:10 hemställs att riksdagen skall anta i propositionen framlagda förslag till

1. Lag om styrelserepresentation för de privatanställda
 2. Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)
 3. Lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar
 4. Lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618)
 5. Lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)
 6. Lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620)
 7. Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)
 8. Lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)
 9. Lag om ändring i lagen (1985:417) om sambruksföreningar
 10. Lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar
 11. Lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring
 12. Lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar
 13. Lag om ändring i lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar
 14. Lag om ändring i lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan
 15. Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled
- Samtliga i betänkandet behandlade lagtexter redovisas i bilaga 1.

1987/88:A5 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88:10,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om styrelserepresentation för de privatanställda som innebär att de anställda styrelserepresentanterna skall vara partsrepresentanter med vetorätt och att de icke åläggs sekretessplikt enligt de förutsättningar motionen anför.

1987/88:A6 av Magnus Persson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att 14 §, andra stycket, i regeringens förslag om styrelserepresentation för de privatanställda, m.m. får följande lydelse:

”Är ett företags verksamhet av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, föreligger för arbetstagarrepresentant ingen absolut rättighet att delta i behandlingen av frågor som berör verksamhetens mål och inriktning.”

1987/88:A7 av Ove Karlsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det angelägna i att anställda i häradsallmänningar och allmänningsskogar i Norrland och Dalarna ges möjlighet till styrelserepresentation.

1987/88:A8 av Bengt-Ola Rytting och Ove Karlsson (s) vari yrkas

1. att riksdagen i första hand beslutar att undanta privatanställdas styrelserepresentanter från betalningsansvar.
2. att riksdagen i händelse av avslag på yrkande 1 i andra hand beslutar att regler om betalningsansvar endast införs i börsnoterade företag,
3. att riksdagen beslutar att i den mån betalningsansvar införs detta inte omfattar någon presumtionsregel.

1987/88:A9 av Alf Wennerfors m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1987/88:10, samt
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fortsatt utredning av frågan om styrelseledamots betalningsansvar.

1987/88:A10 av Christer Eirefelt (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts beträffande ett slopande av medborgarskapskravet för samtliga styrelseledamöter.

1987/88:A11 av Jan-Erik Wikström och Göthe Knutson (fp, m) vari yrkas att riksdagen beslutar att 14 §, andra stycket, lagen om styrelserepresentation för de privatanställda ges följande lydelse:

”Är ett företags verksamhet av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får en arbetstagarrepresentant inte heller delta i behandling av fråga som rör verksamhetens mål och inriktning.”

1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att 6 § mom. 1 i lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse:

”Beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda fattas av lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande

till företaget och företräder mer än hälften av de anställda eller av flera sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna omfattning.”

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om formerna för de anställdas inflytande vid fusioner mellan storföretag,

3. att riksdagen beslutar att 9 § mom. 1 i lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse:

”Arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.”

4. att riksdagen beslutar att 13 § mom. 1 i förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda utgår samt

5. att riksdagen beslutar att 14 § mom. 2 i förslag till lag om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse:

”Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandling av fråga som rör verksamhetens mål och inriktning.”

1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att 6 § första och andra styckena lagen om styrelserepresentation för de privatanställda får följande lydelse:

”Beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda fattas av lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget och företräder minst hälften av de anställda vid företaget eller av flera sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna uppfattning.

Rör beslutet moderföretag, fattas det av lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företag inom koncernen och företräder mer än hälften av koncernens anställda, eller av flera sådana organisationer som tillsammans har denna omfattning.”

2. att riksdagen beslutar att 9 § 1 stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda får följande lydelse:

”Arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.”

3. att riksdagen beslutar att 14 § 2 stycket lagen om styrelserepresentation för de anställda får följande lydelse:

”Är ett företags verksamhet av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får en arbetstagarrepresentant inte heller delta i behandling av fråga som rör verksamhetens mål och inriktning.”

4. att riksdagen beslutar att 8 § 2 stycket sista meningen lagen om styrelserepresentation för de privatanställda får följande lydelse:

”Om andra sådana organisationer företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock de som företräder det största antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.”

5. att riksdagen beslutar att följande mening läggs till sist i 8 § 3 stycket:

”Om andra sådana organisationer företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock de som företräder det största

antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.”

AU 1987/88:10

6. att riksdagen beslutar ge 15 § sådan lydelse att skadestånd utgår endast då en arbetsgivare motsatt sig att inrätta styrelserepresentation för de anställda.

Utskottet

Inledning

Styrelserepresentationen för de privatanställda regleras i dag dels i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar (LSA), dels i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag (LSABF). I propositionen föreslås att bestämmelserna i dessa båda lagar förs samman i en ny lag. Vidare föreslås vissa förändringar i den nu gällande ordningen för styrelserepresentationen.

I propositionen framhålls att de fackliga organisationernas strävan att förbättra villkoren i arbetslivet för de anställda kan sägas gå fram längs i huvudsak två vägar.

Den traditionella vägen är att de fackliga organisationerna genom förhandlingar med arbetsgivarna söker förbättra de anställdas arbets- och anställningsvillkor eller på annat sätt ta till vara löntagarintresset. Det sker t.ex. när parterna träffar kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Den rättsliga regleringen som omger förhandlingsverksamheten finns i den arbetsrättsliga lagstiftningen.

Den andra vägen för de fackliga organisationerna att förbättra villkoren i arbetslivet för de anställda innebär att de söker påverka och få inflytande genom direkt delaktighet i företagets beslutsprocesser. Det kan ske genom att företrädare för de anställda deltar i olika beslutsorgan inom företaget, såsom företagets styrelse eller skyddskommitté. Styrelserepresentationslagarna är, sett i ett sådant perspektiv, enligt propositionen en lagstiftning som griper in i företagets organisatoriska förhållanden. De ansluter därmed och är ett komplement till den associationsrättsliga lagstiftning som sedan gammalt reglerar associationernas uppbyggnad och verksamhet, t.ex. aktiebolagslagen (ABL).

Lagstiftningen om de anställdas representation i styrelsen bygger på tanken att de anställda i kraft av sitt arbete bör ha rätt till insyn i och inflytande på bolagets verksamhet. I propositionen anförts att lagstiftningen om styrelserepresentation för de anställda är en viktig del av de regler som skall garantera de anställdas inflytande i arbetslivet. Det framhålls att reglerna i allt väsentligt har fungerat tillfredsställande.

Erfarenheterna visar, framhålls vidare, att arbetstagarrepresentanterna allmänt sett har lämnat mycket värdefulla bidrag till företagens skötsel och utveckling. De har tillfört företagsledningarna kunskaper av stor betydelse för verksamheten. De har också kunnat medverka till att förändringar av verksamheten har kunnat göras på ett sådant sätt att de anställdas intressen beaktats. Lagstiftningen om styrelserepresentation har därigenom, tillsam-

mans med bl.a. medbestämmandelagen, medverkat till att viktiga beslut kunnat fattas i enighet mellan företagsledningen och de anställda.

Det anförs vidare i propositionen att även om möjligheterna till ett effektivt styrelsearbete givetvis varierar mellan enskilda företag och olika företagstyper har de anställdas rätt till styrelserepresentation blivit en betydelsefull konkurrensfördel för svenska företag, något som för övrigt ofta vitsordas från arbetsgivarhåll.

I propositionen framhålls emellertid att man från fackligt håll framhållit att det likväl finns vissa brister i lagstiftningen. Den fackliga kritiken har gällt bl.a. frågor som rör arbetstagarrepresentanternas ställning i styrelsen och formerna för styrelsearbetet. Även lagstiftningens, som det har ansetts, alltför begränsade tillämpningsområde har satts i fråga, liksom att det saknas sanktionsregler i lagarna.

På arbetsgivarsidan har man enligt propositionen förklarat sig i huvudsak vara nöjd med lagstiftningens nuvarande utformning. I vissa avseenden, framför allt vad gäller bestämmelser som reglerar själva arbetet i styrelsen, anser man emellertid att lagen skulle behöva kompletteras eller preciseras ytterligare. Särskilt har man från arbetsgivarhåll framhållit att uttryckliga regler om sekretess bör föras in i lagstiftningen och att jävsreglerna bör arbetas över och preciseras.

Dessa frågor har behandlats i en inom arbetsmarknadsdepartementet upprättad promemoria (Ds A 1986:1) Styrelserepresentation för de anställda. I promemorian redovisas även en allmän översyn av LSA och LSABF. Promemorian, vilken remissbehandlats, ligger till grund för den i propositionen föreslagna lagen om styrelserepresentation för de privatanställda.

I propositionen framläggs även förslag till ändring i aktiebolagslagen beträffande styrelseledamöternas betalningsansvar. Förslagen i denna del anknyter till en inom justitiedepartementet upprättad promemoria (1987-04-28 Betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § aktiebolagslagen).

Utskottet vill först i detta ärende ta upp ett par motioner i vilka föreslås *avslag på propositionen m.m.*

I motion 1987/88:A9 av Alf Wennerfors m.fl. (m) anförs att den nuvarande lagstiftningen om styrelserepresentation fungerar väl, varför man anser att det är opåkallat att – bortsett från en del tekniska justeringar – vidta några förändringar. Motionärerna vänder sig bl.a. mot förslagen i propositionen om en utökning av antalet arbetstagarrepresentanter i större företag, representationsreglerna samt förslagen beträffande styrelseledamöternas skadestånds- och betalningsansvar.

I motion 1987/88:A5 av Lars Werner m.fl. framhålls bl.a. att styrelserepresentationen inte har ökat de anställdas makt över sitt arbete. De anställda representanter har mer eller mindre fått funktionen som "gisslan" i styrelserummen. Den nu framlagda propositionen innebär enligt motionen inte några avgörande förändringar i den aktuella lagstiftningen vilket belyses genom exemplifiering ur det framlagda lagförslaget.

Motionärerna avslutar med konstaterandet att om en lag om styrelserepresentation för de privatanställda skall vara något annat än en klassamarbetslag, måste den grunda sig på att de arbetandes fackliga organisationer har demokratiska rättigheter på arbetsplatsen, att deras styrelserepresentanter

har ställning som partsrepresentanter med vetorätt i avgörande frågor samt att de inte kan åläggas sekretessplikt. Den föreliggande propositionen innehåller inte dessa förutsättningar, varför den bör avslås. Regeringen bör i stället utarbeta ett nytt förslag utifrån de förutsättningar som anges i motionen.

Utskottet vill först ansluta sig till vad som anförs i propositionen beträffande styrelserepresentationens betydelse för de anställdas inflytande i arbetslivet. Den aktuella lagstiftningen har av såväl de fackliga organisationerna som arbetsgivarna ansetts fungera i huvudsak väl.

Som tidigare nämnts innebär propositionens förslag att de båda lagar – LSA och LSABF – som i dag reglerar styrelserepresentationen ersätts av en ny lag. Den nya lagen innehåller vissa förändringar i sak som är ägnade att rätta till de brister som upplevs i den nu gällande lagstiftningen. Utskottet vill för sin del ställa sig bakom tillkomsten av den nya lagen samt de grundläggande principerna bakom denna. Någon ny utredning med annan inriktning – som förordas i vpk-motionen A5 – kan utskottet inte finna några skäl till. Till de sakliga förändringarna i lagförslagen återkommer utskottet senare i framställningen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna A5 och A9 i här aktuella delar.

Lagstiftningens tillämpningsområde

I propositionen föreslås beträffande *styrelserepresentationslagens associationsformer* vissa associationsformer som i dag är undantagna från lagstiftningens tillämpningsområde skall omfattas av den nya lagen. Den kommer därigenom att gälla alla aktiebolag, banker, hypoteksinstitut, försäkringsbolag och ekonomiska föreningar som uppfyller de andra krav som ställs på bl.a. antalet anställda och kollektivavtalsförhållanden. Utvidgningen berör de lokala föreningsbankerna samt vissa ekonomiska föreningar och hypoteksinstitut.

I motion 1987/88:A7 av Ove Karlsson (s) föreslås att även häradsallmänningar och allmänningsskogar i Norrland och Dalarna bör omfattas av lagen. Motionären menar att det är otillfredsställande att det på nuvarande stadium är associationsformen som avgör om de anställda skall ges styrelserepresentation eller inte.

I propositionens specialmotivering i den här aktuella frågan framhålls att det i detta mera begränsade översynsarbete inte bör komma i fråga att till lagstiftningen anknäta andra associationsformer än dem som avses i 2 § första stycket. Såväl häradsallmänningar som allmänningsskogarna i Norrland och Dalarna faller därför, om de inte drivs i sådan form som anges i första stycket, alltså utanför lagens tillämpningsområde.

Det framhålls emellertid att det på lång sikt inte är tillfredsställande med en sådan lösning. I princip skall inte valet av associationsformen vara styrande när det gäller rätten till styrelserepresentation för de anställda. Avsikten är därför enligt föredraganden att snare företa en inventering och analys av de företag som alltså faller utanför tillämpningen.

Utskottet ansluter sig till propositionens överväganden och förslag i denna del. Motionen A7 avstyrks därför.

Utskottet övergår här efter till *styrelserepresentationslagens representativitetsregel*.

Rätten till styrelserepresentation för de anställda är enligt gällande lagar knuten till den fackliga organisationens representativitet på arbetsplatsen. Beslut om att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas således av en lokal facklig organisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget och som företräder mer än hälften av de anställda vid företaget. Finns det flera kollektivavtalsbundna arbetstagarorganisationer vid företaget, skall de tillsammans ha denna representativitet.

I propositionen föreslås att denna regel om facklig representativitet som förutsättning för rätt till styrelserepresentation för de anställda slopas. Däremot behålls ordningen att en facklig organisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget, skall fatta beslutet om att inrätta styrelserepresentation.

I motionerna 1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl. (fp) och 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c) föreslås att nuvarande regler om representativitet skall bibehållas, och föras in i 6 § i den nya lagen. Som skäl härför anförs bl.a. att propositionens förslag i denna del kan innebära att arbetstagarrepresentanterna företräder endast en minoritet inom sitt organisationsområde på företaget. Styrelserepresentanterna kan därmed komma att sakna förankring hos de anställda vid företaget.

Utskottet ansluter sig till vad som anförs i propositionen i denna fråga. Det framlagda förslaget innebär en bättre anpassning till det allmänna synsätt som ligger till grund för lagstiftningen om styrelserepresentation, nämligen att arbetstagarrepresentationen i styrelsen är till gagn för alla anställda i företaget liksom för arbetsgivaren och verksamheten som sådan. Det blir också en bättre harmonisering med annan arbetsrättslig lagstiftning där något motsvarande krav på representativitet inte finns.

Härutöver bör – som sker i propositionen – erinras om att det grundläggande kravet för rätten till styrelserepresentation är att företaget har minst 25 anställda och att det finns kollektivavtal mellan de lokala parterna. Detta innebär mot bakgrund av den höga graden av facklig tillhörighet i landet att den nuvarande regeln om representativitet i praktiken torde utesluta mycket få företag från lagens tillämpningsområde.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna A12 och A13 i här berörda delar.

De nuvarande reglerna om möjlighet att medge *undantag från styrelserepresentation* för de anställda förs, i princip oförändrade, över till den nya lagen. Beslutanderätten vad gäller försäkringsbolagen förs dock enligt förslaget över från regeringen till nämnden för styrelserepresentationsfrågor som i dag avgör sådana frågor för aktiebolag och ekonomiska föreningar. Undantagsreglerna görs tillämpliga också på banker.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens lagförslag i denna del.

Utskottet tar här efter upp frågan om *de fackliga organisationernas inflytande i koncerner*. I propositionen föreslås att de bestämmelser i LSA och LSABF som reglerar koncernbegreppet bör i huvudsak föras över till den

nya lagen i oförändrat skick. Bl.a. framhålls som skäl härför att det bör undvikas att laborera med mer än ett koncernbegrepp. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del.

I motion 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c) anføres att det i detta sammanhang finns anledning erinra om att de stora företagens internationalisering kan innebära en risk för att de anställdas möjligheter till inflytande och insyn försämras. De fackliga organisationerna måste därför ha tillgång till information och ett tillräckligt inflytande vid större fusioner. Möjligheterna att ge de fackliga organisationerna insyn och inflytande i en större koncern måste därför prövas noga, slutar motionärerna.

Utskottet har under senare tid med anledning av motioner i ämnet uppmärksammat den arbetsrättsliga lagstiftningens tillämpning i koncernförhållanden (se AU 1987/88:7 och 8). I betänkandet AU 7 om lagen om anställningsskydd framhåller utskottet bl.a. att utvecklingen inom näringslivet mot en koncentration av verksamheter till större enheter kan skapa problem i detta avseende. Utskottet uttalar vidare att man ser det som angeläget att man inom regeringens kansli följer hithörande frågor med uppmärksamhet.

Utskottet kan konstatera att föredraganden i vad avser frågor som hänger samman med styrelserepresentation i koncerner anför att utvecklingen skall följas, och om det visar sig nödvändigt skall undersökas hur man på något sätt skall kunna komma till rätta med förhållandena.

Mot den angivna bakgrunden bör motion A12 i den aktuella delen inte föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Arbetstagare som stadigvarande är verksamma i ett *kommissionärs- eller dotterföretag* men som har sina anställningsavtal träffade med kommittent- resp. moderföretaget skall enligt propositionens förslag vid tillämpningen av den nya lagen betraktas som anställda även i kommissionärs- eller dotterföretaget. Därmed ges arbetstagarna rätt till styrelserepresentation i det företag i vilket de arbetar. En förutsättning för rätt till styrelserepresentation föreslås vara att kollektivavtal föreligger antingen hos det företag som är arbetsgivare eller hos det där de anställda arbetar.

Utskottet tillstyrker vad som anføres om den framlagda lagregeln i propositionen i denna del.

Utskottet tar slutligen beträffande lagstiftningens tillämpningsområde upp frågan om *antalet anställda för rätt till styrelserepresentation*. Enligt såväl LSA som LSABF gäller som huvudförutsättning för rätt till styrelserepresentation att företaget har minst 25 arbetstagare. Detta villkor bibehålls i den nya lagen. Den nuvarande legaldefinitionen om vem som enligt lagen skall anses vara anställd i företag slopas emellertid. I stället föreslås att vanliga civilrättsliga regler skall avgöra den frågan.

Utskottet har ingen erinran mot vad som anføres i här aktuellt avsnitt.

De anställdas representation i styrelsen

Som framhålls i propositionen har frågan om *antalet arbetstagarrepresentanter i ett företags styrelse* under årens lopp diskuterats ingående. Det har allmänt ansetts att möjligheten att tillvarata de anställdas intressen i styrelsen

endast i ringa utsträckning hänger samman med antalet arbetstagarledamöter. Styrelserepresentationen för de anställda har i stället sin främsta betydelse genom att vara en kanal för insyn och ömsesidig information mellan företagets ledning och de anställda.

Mot denna bakgrund föreslås i propositionen ingen ändring i lagstiftningens huvudregel att de anställda skall ha rätt att delta i styrelsen med två ledamöter och två suppleanter. Någon ändring är inte heller åsyftad vad gäller principen att de anställda inte får vara i majoritet i styrelsen.

Emellertid kan det i vissa större företag, ofta koncerner, inte sällan uppkomma informationsproblem till följd av att företaget eller koncernen har många anställda och att verksamheten bedrivs inom skilda branscher. Det förekommer t.ex. att ett större företag bedriver näring inom skogsbruket, pappersindustrin och trävaruindustrin.

I propositionen föreslås därför att de anställda i företag, som bedriver verksamhet inom skilda branscher och som under det senaste räkenskapsåret här i landet har sysselsatt i genomsnitt minst 1 000 anställda, skall ha rätt att delta med tre arbetstagarledamöter och tre suppleanter för dessa i styrelsen. Detsamma föreslås gälla för ett moderföretag inom en koncern, om motsvarande förhållanden råder inom koncernen i dess helhet.

Utskottet tillstyrker propositionens förslag om antalet arbetstagarrepresentanter i styrelsen. Som också anförs i propositionen innebär förslaget ett försök att bredda de anställdas styrelserepresentation i företag som genom verksamhet inom skilda branscher har arbetstagare som är anslutna till en rad olika fackliga organisationer. Detta ligger helt i linje med lagstiftningens syfte.

En annan fråga beträffande de anställdas representation i styrelsen som regleras i lag (ABL m.fl.) är *kravet på styrelseledamots medborgarskap*.

Enligt 8 kap. 4 § ABL skall styrelseledamot och verkställande direktör vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i annat nordiskt land. När medborgare i annat nordiskt land skall vara styrelseledamöter krävs dock att minst hälften av antalet styrelseledamöter är bosatta i Sverige. Från kravet på medborgarskap och bosättning kan kommerskollegium ge dispens. Krav på medborgarskap och bosättning i Sverige för valbarhet till uppdrag som styrelseledamot finns också i andra associationsrättsliga lagar. Bl.a. uppställs i 6 kap. 4 § lagen om ekonomiska föreningar ett valbarhetskrav som motsvarar ABL:s.

I propositionen förordas att valbarhetskravet i föreningslagen och ABL skall upprätthållas också i fortsättningen när det gäller arbetstagarledamöter.

I motion 1987/88:A10 av Christer Eirefelt (fp) framhålls att den grundläggande principen bör vara att bolagsstämman utan hänsyn till medborgarskap skall kunna utse de mest lämpade personerna till styrelseledamöter. Medborgarskapskravet i ABL bör därför slopas. Motionärerna yrkar att det anförda ges regeringen till känna.

Lagutskottet erinrar i sitt yttrande till arbetsmarknadsutskottet i denna fråga om att reglerna i ABL om kvalifikationskrav på styrelseledamöter och verkställande direktör fick sin nuvarande utformning år 1984 (prop. 1983/84:184, LU 1984/85:8) och trädde i kraft den 1 januari 1985. Samtidigt

infördes särskilda regler i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. som ger regeringen möjlighet att bestämma att bl.a. styrelseledamöter i krigsmaterielindustrin skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Tidigare gällde enligt ABL att nordiska medborgare liksom medborgare i andra länder endast kunde vara styrelseledamot eller verkställande direktör efter dispens.

Lagutskottet anför vidare att det av motionären upptagna spörsmålet nyligen har aktualiserats hos regeringen genom en skrivelse som kommerskollegium ingivit i anslutning till myndighetens anslagsframställning för budgetåret 1988/89. I skrivelsen föreslår kommerskollegium att kravet på medborgarskap slopas i bl.a. ABL och föreningslagen samt att bosättningskravet utformas så att endast hälften av antalet styrelseledamöter behöver vara bosatta här i landet.

Enligt lagutskottets mening kräver frågan om ett slopande av behörighetsvillkoret i ABL ingående överväganden med hänsyn särskilt till den betydelse nationalitetskravet har inom krigsmaterieföretagen och försvarsindustrin i övrigt. Regeringens ställningstagande till spörsmålet bör enligt lagutskottets mening inte nu föregripas genom något uttalande i saken från riksdagens sida, varför utskottet förordar att motionen avstyrks av arbetsmarknadsutskottet.

Arbetsmarknadsutskottet delar lagutskottets ovan redovisade bedömning i denna fråga. Motion A10 bör med hänvisning till vad sålunda anförts inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet övergår härefter till frågan om *utseende av arbetstagarrepresentant bland de anställda*. I propositionen föreslås som huvudregel att arbetstagarrepresentanterna utses bland de anställda vid företaget eller inom koncernen. Regeln är dock inte ovillkorlig utan även annan person skall kunna anlitas. Denna ordning tillämpas i dag enligt styrelserepresentationslagen för aktiebolag och ekonomiska föreningar.

I motionerna 1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl. (fp) och 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c) avvisas propositionens förslag på denna punkt. De anser att arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen. Bl.a. framhålls vikten av att de som företräder de anställda har en stark förankring i företaget och en god kännedom om hur företaget fungerar. Detta anser man endast är möjligt att uppnå som anställd i företaget. Den aktuella paragrafen i förslaget till styrelserepresentationslag – 9 § – bör ändras i enlighet härmed.

Utskottet delar uppfattningen i propositionen att det givetvis är av stort värde, både för arbetsgivaren och för de anställda, om arbetstagarrepresentanterna i styrelsen har sina anställningar hos företaget. De har därmed som regel en nära personlig kännedom om förhållandena i företaget. Det är en tillgång i styrelsearbetet och i kontakterna med de anställda som de representerar. Inom de fackliga organisationerna råder också uppfattningen att man inte annat än i undantagsfall bör utse någon som inte är anställd i företaget till arbetstagarrepresentant. Det kan dock förekomma att man t.ex. under en övergångsperiod i ett företag – på grund av brist på lämpliga kandidater eller därför att sådana inte fått erforderlig utbildning för uppdraget – blir nödsakad att tillfälligt anlita en annan person, t.ex. en lokal

ombudsman, för uppgiften. Regeln ger de fackliga organisationerna möjlighet att i sådana fall gå utanför personkretsen i företaget, samtidigt som den ger uttryck åt att de i första hand bör anlita de anställda i företaget för uppdrag som arbetstagarrepresentant.

Utskottet vill i sammanhanget ansluta sig till uttalandet i propositionen att det ankommer på de fackliga organisationerna och ingen annan att, inom ramen för de regler som gäller, avgöra om det är motiverat att till arbetstagarrepresentant utse någon som inte är anställd i företaget.

Slutligen vill arbetsmarknadsutskottet – som bereder frågor om jämställdhet – stryka under vad som anförs i propositionen om betydelsen av att åtgärder vidtas i syfte att öka kvinnorepresentationen i bl.a. företagets styrelser. Det ankommer på de fackliga organisationerna att beakta kraven på jämställdhet när representanter i styrelserna utses.

Med det anförda tillstyrker utskottet vad som anförs i propositionen beträffande utseendet av arbetstagarrepresentanter bland de anställda. De i sammanhanget behandlade motionerna A12 och A13 avstyrks i tillämpliga delar.

Utskottet tar slutligen beträffande avsnittet om de anställdas representation i styrelsen upp frågan om *arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer*. I propositionen anförs att den omständigheten att arbetstagarerna i vissa större företag skall få utse tre styrelseledamöter i stället för två föranleder vissa justeringar av bestämmelserna om hur arbetstagarrepresentanterna skall utses, om organisationerna inte enas om annat. Liksom hittills reglerar bestämmelserna hur arbetstagarplatserna skall fördelas mellan förbund som tillhör skilda huvudorganisationer.

Vilken fördelning som skall göras mellan förbund inom en och samma huvudorganisation förblir enligt propositionens förslag däremot oreglerat även i den nya lagen.

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen tillhör samma lokala arbetstagarorganisation, får denna enligt lagförslaget utse samtliga arbetstagarrepresentanter.

Med huvudorganisation avses de organisationer på den svenska arbetsmarknaden, t.ex. LO och SAF, som företräder de centrala organisationerna. Vid tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna anses lokala arbetstagarorganisationer som tillhör samma huvudorganisation som en organisation.

I propositionen erinras slutligen om att rätten till minoritetsrepresentation bara gäller i de fall då annars endast en huvudorganisation skulle bli företrädd. Det förutsätts att organisationerna vid fördelningen av platserna i styrelsen strävar efter att åstadkomma en bred representation.

I motion 1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl (fp) framhålls att många mindre organisationer med propositionens förslag kan komma att stå utan styrelserepresentation. Detta anser motionärerna vara olyckligt då även dessa organisationer i några fall företräder ett betydande antal arbetstagarer inom företaget. Platser i styrelsen bör därför förbehållas just dessa, vilket föranleder ändringar i 8 §. Mer än en organisation som företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna bör få utse suppleant.

Utskottet tillstyrker den föreslagna lydelsen av 8 § i den nya lagen. Som framhålls i propositionen har den nya bestämmelsen i huvudsak godkänts av

remissinstanserna. Utskottet vill härutöver stryka under föredragandens uttalande att organisationerna vid fördelningen av platserna i styrelsen strävar efter att åstadkomma en bred representation. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion A13 i aktuell del.

Arbetet i styrelsen

Utskottet tar i detta avsnitt först upp frågan om *representation i beredningsorgan m.m.*

I dag gäller för banker och försäkringsbolag att en av arbetstagarrepresentanterna har rätt att närvara och delta i ett beredningsorgan bestående av styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget, om det gäller ett ärende som senare skall avgöras av styrelsen. Denna bestämmelse förs enligt propositionens förslag in i den nya lagen.

I motion 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c) anförs att arbetstagarrepresentanten bör ha samma rätt som övriga ledamöter i styrelsen, vilken innebär att han inte bör ha en ovillkorlig rätt att delta i dylika beredningsorgan.

Som framhålls i propositionen får förslaget i denna del ses mot bakgrund av att arbetstagarrepresentanterna bör ha möjlighet att på ett tillfredsställande sätt förbereda och påverka utformningen av de beslut som senare skall fattas i styrelsen. Ätminstone i större företag är det nämligen vanligt att viktiga frågor hänskjuts till beredningsorgan. Om de anställda inte medverkar i det beredningsarbetet, blir följden att frågorna i praktiken avgörs utan reell möjlighet för de fackliga representanterna att påverka. Genom den föreslagna ordningen ökas i stället förutsättningarna för att ärendena redan från början blir allsidigt belysta.

Genom det föreslagna förfarandet bör bättre effektivitet uppnås i det egentliga styrelsearbetet. I själva verket torde – som framhålls i propositionen – den föreslagna ordningen ofta redan tillämpas med goda erfarenheter.

Med hänvisning till vad ovan anförts beträffande representationen i beredningsorgan tillstyrker utskottet den föreslagna lydelsen i 13 §. Motion A12 avstyrks sålunda i aktuell del.

En annan fråga som hänger samman med arbetet i styrelsen är *jävsreglerna*. I propositionens lagförslag förtydligas jävsreglerna. De skall i princip gälla enbart ärenden där ett mer utpräglat motsatsförhållande råder mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna. Jäv bör som regel inte anses föreligga när sådana frågor behandlas i styrelsen som är eller senare kan bli föremål för s.k. samverkansförhandlingar.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens förslag i denna del.

Utskottet tar härefter upp *förhållandet till 2 § MBL*, en fråga som är närbesläktad med jävsreglerna i LSA och LSABF. Enligt 2 § MBL har från den lagens tillämpningsområde undantagits vissa verksamheter som får sin inriktning och sina mål bestämda i vissa särskilda demokratiska former eller är av opinionsbildande eller ideell natur. Exempel på sådana verksamheter är fackliga, politiska och religiösa organisationer liksom företag inom press, radio och TV. I företag och sammanslutningar av dessa slag har arbetstagarinflytandet inte ansetts böra få sträcka sig till verksamhetens mål och

inriktning. Lagstiftaren har menat att arbetstagarnas intresse av inflytande bör stå tillbaka för de andra intressen som gör sig gällande i dessa fall.

Någon motsvarande reglering i styrelserepresentationslagstiftningen finns inte. I propositionen framhålls att de ändamålssynpunkter som ligger bakom bestämmelsen i 2 § MBL mycket väl, om inte i ännu högre grad, bör göras gällande beträffande arbetstagarledamöter i en företagsstyrelse. Arbetstagarledamöterna, som också företräder sina fackliga organisationer, har ett – till skillnad från övriga anställda – direkt inflytande på samtliga frågor som rör såväl företagets verksamhet som dess mål och inriktning.

I propositionen föreslås mot den angivna bakgrunden att en särreglering vad gäller frågor som avses i 2 § MBL förs in i den nya lagen om styrelserepresentation. Det framlagda förslaget innebär att arbetstagarrepresentanterna i styrelsen för sådana företag som avses i 2 § i MBL inte får delta i styrelsens beslut i en fråga som rör verksamhetens mål och inriktning men väl dess behandling av frågan.

Propositionens förslag i denna del avvisas i fyra motioner. Samtliga motioner förordar i stället att arbetstagarrepresentanterna i dessa fall inte skall få delta i vare sig behandlingen eller beslut. Det sagda framförs i motionerna 1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl. (fp), 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m.fl. (c), 1987/88:A6 av Magnus Persson (s) och 1987/88:A11 av Jan-Erik Wikström och Göthe Knutson (fp,m).

Bl.a. anförs att det framlagda förslaget innebär ett kringgående av de regler som gäller i övrigt på det arbetsrättsliga området. Vidare anförs (motion A11) att man med propositionens förslag riskerar att behandlingen av dessa frågor får karaktären av förhandling. Slutligen hänvisar motionärerna till att utredningen förordat en lösning som överensstämmer med motionärernas.

Utskottet ansluter sig till uppfattningen i propositionen att den föreslagna modellen är tilltalande från den synpunkten att den i enlighet med intentionerna bakom 2 § MBL inte begränsar de berörda företagens möjligheter att fritt besluta i frågor som rör verksamhetens mål och inriktning. Men alternativet är också positivt från den synpunkten att det bibehåller de anställdas möjlighet att direkt genom sin styrelserepresentant framföra åsikter och lägga fram förslag i dessa frågor. Det bör – som föredraganden påpekar – enbart vara till gagn för företaget, om man på ett tidigt stadium får del även av arbetstagarnas synpunkter.

Vidare har förslaget också den fördelen att arbetstagarrepresentanterna får bättre förutsättningar att själva bedöma huruvida ett kommande beslut avser en fråga som rör verksamhetens mål och inriktning.

Med det anförda tillstyrks propositionens förslag beträffande förhållandet till 2 § MBL. De i sammanhanget behandlade motionerna avstyrks därför i aktuella delar.

Utskottet har ingen crinran mot vad som anförs i propositionen i detta avsnitt beträffande *sekretess* och *närvarorätt vid stämman*. Beträffande den förstnämnda frågan föreslås ingen uttrycklig regel i lagen om tystnadsplikt för styrelseledamöter. Vad gäller närvarorätten vid stämman anges i den nya lagen uttryckligen att suppleant för arbetstagarledamot har rätt att närvara och yttra sig vid företagets stämman, även om ledamoten är närvarande.

Den associationsrättsliga lagstiftningen innehåller sanktionsregler av olika slag. I ABL exempelvis finns, som berörts tidigare, skadeståndsregler. Vidare finns straffbestämmelser (se 19 kap. 1 § punkten 2 ABL med hänvisningar till 8 kap. 8 § andra stycket och 8 kap. 9 § första stycket samma lag) som avser att säkra att arbetstagarledamöterna får tillfälle att effektivt delta i styrelsearbetet. LSA och LSABF däremot saknar helt sanktionsbestämmelser. En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot styrelserepresentationslagens bestämmelser kan således inte drabbas av någon påföljd. Däremot kan parterna vända sig till AD och genom fastställelse- eller fullgörelsetalan få avgjort det som är tvistigt. Ett avgörande i domstolen med anledning av en fullgörelsetalan kan också förenas med ett vitesföreläggande.

En förutsättning för att en tvist om tillämpningen av LSA eller LSABF skall kunna prövas av AD är att tvisten avser förhållandet mellan företaget och de anställda (21 § LSA, 20 § LSABF). Tvisten är i så fall en arbetstvist. Den kan t.ex. gälla frågan om en arbetstagarrepresentants rätt att delta i arbetet inom ett arbetsutskott eller en fråga om jäv för arbetstagarrepresentant. Tvister som uteslutande rör arbetstagarorganisationernas interna förhållanden, såsom t.ex. ordningen för att utse arbetstagarrepresentanter enligt 12 § LSA, är undantagna från AD:s prövning.

I den nya lagen tillförs *bestämmelser om skadestånd*. Enligt dessa kan en arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot lagen åläggas att betala ekonomiskt och allmänt skadestånd.

Den som vill kräva skadestånd enligt den nya lagen skall underrätta motparten om sitt anspråk inom fyra månader från det skadan inträffade. Har inom den tiden påkallats förhandling rörande anspråk enligt MBL eller med stöd av kollektivavtal, skall talan väckas inom fyra månader efter det att förhandlingen avslutats. I annat fall skall talan väckas inom åtta månader från det skadan inträffade.

I motion 1987/88:A13 av Elver Jonsson m.fl. (fp) framhålls att den föreslagna skadeståndsskyldigheten är alltför vittgående. Endast i de fall företag förvägrar de anställda styrelserepresentation bör skadeståndsskyldighet uppstå, menar motionärerna.

Som framhålls i propositionen har bestämmelserna om skadestånd i det föreliggande lagförslaget utformats efter mönster av skadeståndsbestämmelser i annan arbetsrättslig lagstiftning. Detta innebär att en arbetsgivare eller arbetstagarorganisation som bryter mot lagen kan åläggas att betala skadestånd. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer (ekonomiskt skadestånd) och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär (allmänt skadestånd). Om det är skäligen, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

Utskottet delar sålunda propositionens uppfattning att styrelserepresentationslagstiftningen på samma sätt som annan kollektiv arbetsrättslig lagstiftning skall vara skadeståndssanktionerad. Skadeståndsbestämmelserna i den nya lagen avser, som anförs i propositionen, endast åsidosättande av

bestämmelser i den lagen. Skadeståndsansvaret skall slutligen endast åvila arbetsgivare och arbetstagarorganisationer.

Med det anförda tillstyrker utskottet vad som anförs i propositionen om skadeståndsbestämmelserna i den nya lagen. Den i sammanhanget behandlade motionen A13 avstyrks i tillämpliga delar.

Utskottet har slutligen i denna del ingen erinran mot vad som anförs i propositionen beträffande tidsfrister för att väcka talan. Det innebär att den som vill kräva skadestånd enligt den nya lagen skall underrätta motparten om sitt anspråk inom fyra månader från det skadan inträffade. Har inom den tiden påkallats förhandling rörande anspråket enligt MBL eller med stöd av kollektivavtal, skall talan väckas inom fyra månader efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall skall talan väckas inom åtta månader från det skadan inträffade.

Personligt betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL m. m.

Enligt 15 kap. 1 och 4–6 §§ aktiebolagslagen (ABL) kan styrelseledamöter bli skadeståndsskyldiga för skada som de uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar bolaget och tredje man.

Vid sidan av detta skadeståndsansvar kan ett personligt betalningsansvar inträda för bl. a. styrelseledamöter enligt 13 kap. 2 § ABL. I lagrummet finns bestämmelser om tvångslikvidation av ett aktiebolag när bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Enligt paragrafens första stycke är styrelsen vid befarad kapitalförlust skyldig att vidta vissa åtgärder för att bolaget skall försättas i likvidation. Fullgör styrelsen inte sina åligganden blir styrelseledamöterna solidariskt betalningsansvariga för bolagets förpliktelser som uppkommer efter den tidpunkt då åtgärden skulle ha vidtagits. Till skillnad mot vad som följer av reglerna i 15 kap. ABL uppkommer ansvarigheten enligt 13 kap. 2 § vare sig den skada som drabbar borgenärerna har orsakssammanhang med styrelseledamöternas underlåtenhet eller ej. En annan skillnad är att betalningsansvaret vid underlåtenhet att försätta bolaget i likvidation inte kan jämkas. Liknande bestämmelser finns i bankaktiebolagslagen (1987:618) och försäkringsrörelselagen (1982:713).

I propositionen föreslås att 13 kap. 2 § ABL ändras så att betalningsansvaret för en styrelseledamot skall inträda endast när ledamoten uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåtit att vidta de i paragrafen föreskrivna åtgärderna. Den nya bestämmelsen har utformats som en presumptionsregel, vilket innebär att styrelseledamoten går fri från ansvar bara om han kan bevisa att hans underlåtenhet inte berott på egen försummelse.

Hithörande frågor behandlas i två motioner.

I motion 1987/88:A9 av Alf Wennerfors m. fl. (m) föreslås att riksdagen dels avslår förslaget till ändring i ABL dels som sin mening ger regeringen till känna att frågan om styrelseledamots betalningsansvar bör bli föremål för fortsatt utredningsarbete. Motionärerna hävdar att uppdraget som styrelseledamot ställer krav på ansvarskänsla och helhjärtad arbetsinsats och det är angeläget att detta krav inte urholkas. Motionärerna är därför inte beredda att utan närmare utredning godta den nu föreslagna uppmjukningen av styrelseledamöternas betalningsansvar.

I motion 1987/88:A8 av Bengt-Ola Rytter och Ove Karlsson (s) framhålls att det finns betydande skillnader mellan det styrelseuppdrag som arbetstagarernas representanter har och det som de av bolagsstämman utsedda ledamöterna skall fullgöra. Enligt motionärerna bör de anställdas styrelse-representanter helt undantas från betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL eller i vart fall bli ansvariga i endast börsnoterade företag. I den mån ett generellt betalningsansvar skall gälla för arbetstagarledamöterna bör någon presumtionsregel inte uppställas.

Lagutskottet har i här aktuell fråga yttrat sig till arbetsmarknadsutskottet.

Vad först gäller förslaget i motion A9 om *fortsatt utredning av frågan om styrelseledamöts betalningsansvar* erinrar lagutskottet om att till grund för förslaget om ändring i ABL ligger en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria vilken remissbehandlats. Förslaget i promemorian om införande av ett presumtionsansvar läggs fram från den utgångspunkten att rättsläget är oklart när det gäller frågan, om det krävs att en styrelseledamot varit försumlig för att han skall ådra sig betalningsansvar. Av propositionen framgår att det stora flertalet remissinstanser ansett att promemorian är ägnad att läggas till grund för vad ett klarläggande av detta spörsmål bör innebära. Med hänsyn härtill anser lagutskottet i likhet med departementschefen att det inte behövs någon ytterligare utredning av frågan.

Enligt lagutskottets mening får förslaget i propositionen anses innebära en skäligen avvägning mellan å ena sidan borgenärernas intresse av att styrelseledamöterna har ett personligt betalningsansvar när de underlåter att vidta likvidationsåtgärder efter en kapitalförlust och å andra sidan styrelseledamöternas intresse av att inte behöva bli betalningsskyldiga när de fullgjort vad som rimligen kan begäras av dem. Lagutskottet kan inte dela motionärernas uppfattning att de föreslagna lagändringarna skulle medföra någon uppmjukning av de krav på ansvars känsla m.m. som bör ställas på styrelseledamöter. På grund av det anförda tillstyrker lagutskottet att det införs en presumtionsregel när det gäller styrelseledamöternas betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL. Motion A9 i denna del bör således enligt lagutskottets mening avslås.

Utskottet delar lagutskottets uppfattning att det saknas anledning att ytterligare utreda frågan om styrelseledamöts betalningsansvar. Motion A9 avstyrks därför i aktuell del.

Vad härefter angår önskemålet i motion A8 om *särskilda bestämmelser rörande arbetstagarrepresentanternas betalningsansvar* understryker lagutskottet att det är viktigt att de styrelseledamöter som företräder de anställda deltar i bolagsstyrelsens arbete på samma villkor som gäller för övriga styrelseledamöter och att de betraktas som fullvärdiga ledamöter i bolagsstyrelsen. Om särskilda regler för arbetstagarledamöternas betalningsansvar skulle införas och därmed avsteg göras från likställhetsprincipen skulle det, som framhålls i propositionen, kunna få till följd att arbetstagarledamöternas arbete betraktades som mindre seriöst, något som lätt skulle få negativa konsekvenser för samarbetet och insynsmöjligheterna i företaget. Med hänsyn till det anförda är lagutskottet lika litet som departementschefen berett att förorda en särreglering beträffande arbetstagarledamöterna.

Lagutskottet förordar således att arbetsmarknadsutskottet avstyrker bifall till motion A8.

Utskottet ansluter sig till den bedömning som lagutskottet redovisat beträffande frågan om särskilda bestämmelser rörande arbetstagarrepresentanternas betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL. Propositionen tillstyrks sålunda i den aktuella delen. Motion A8 avstyrks i aktuell del.

Övriga lagförslag

Med anledning av den nya styrelserepresentationslagen föreslås vissa följdändringar i lagar på det associationsrättsliga området. De lagar som avses framgår i propositionens hemställan i inledningen av detta betänkande. De berörda lagförslagen återfinns i bilaga 1.

Utskottet tillstyrker de föreslagna följdändringarna m.m.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I propositionen föreslås att den nya lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1988. LSA och LSABF skall då upphöra att gälla.

Vidare anförs att ett beslut som har fattats före ikraftträdandet om att inrätta styrelserepresentation för de anställda och att utse arbetstagarrepresentanter skall gälla även efter det att den nya lagen trätt i kraft. Motsvarande bör gälla beslut om undantag som meddelats enligt 17 § LSA och 19 § LSABF.

Den nya lagens bestämmelser om skadestånd föreslås bli tillämpliga bara på rättshandlingar som företas efter ikraftträdandet. Någon särskild övergångsbestämmelse härom torde enligt propositionen inte vara nödvändig.

Utöver det anförda föranleder propositionen och motionerna inte några uttalanden från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avslag på proposition 1987/88:10 m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:A9 yrkande 1 och 1987/88:A5,
2. beträffande *styrelserepresentationslagens associationsformer*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:A7 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 2 §,
3. beträffande *styrelserepresentationslagens representativitetsregel*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:A12 yrkande 1 och 1987/88:A13 yrkande 1 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 6 §,
4. beträffande *de fackliga organisationernas inflytande i koncerner*
att riksdagen avslår motion 1987/88:A12 yrkande 2,
5. beträffande *kravet på styrelseledamots medborgarskap*
att riksdagen avslår motion 1987/88:A10,

6. beträffande *utseende av arbetstagarrepresentant bland de anställda* att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:A12 yrkande 3 och 1987/88:A13 yrkande 2 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 9 § första stycket,

7. beträffande *arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:A13 yrkandena 4 och 5 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 8 § andra och tredje stycket,

8. beträffande *representation i beredningsorgan m.m.*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:A12 yrkande 4 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 13 § första stycket,

9. beträffande *förhållandet till 2 § MBL*

att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:A6, 1987/88:A11, 1987/88:A12 yrkande 5 och 1987/88:A13 yrkande 3 antar det i propositionen framlagda förslaget om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 14 §,

10. beträffande *bestämmelser om skadestånd*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:A13 yrkande 6 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda såvitt avser 15 §,

11. beträffande *lagen om styrelserepresentation för de privatanställda i övrigt*

att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget, i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,

12. beträffande *fortsatt utredning av frågan om styrelseledamots betalningsansvar*

att riksdagen avslår motion 1987/88:A9 yrkande 2,

13. beträffande *särskilda bestämmelser rörande arbetstagarrepresentanternas betalningsansvar*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:A8 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385) såvitt avser 13 kap. 2 §,

14. beträffande *lagen om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385) i övrigt*

att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen, i den mån det inte omfattas av hemställan under 13,

15. beträffande *övriga lagförslag*

att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till
dels lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
dels lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618),
dels lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
dels lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620),
dels lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),

dels lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479),
dels lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
dels lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
dels lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring,
dels lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar,
dels lag om ändring i lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar,
dels lag om ändring i lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan,
dels lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled.

Stockholm den 26 november 1987

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Lahja Exner (s), Börje Hörnlund (c), Bo Nilsson (s), Charlotte Branting (fp), Sonja Rembo (m), Inge Carlsson (s), Kersti Johansson (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Sven Lundberg (s), Anders G Högmark (m), Johnny Ahlqvist (s), Monica Öhman (s) och Erik Holmkvist (m).

Reservationer

1. Avslag på proposition 1987/88:10 m.m. (mom. 1)

Sonja Rembo, Anders G Högmark och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Som inledningsvis anføres i motion 1987/88:A9 (m) har lagarna om styrelserepresentation jämte medbestämmandelagen givit de anställda i företag långtgående möjligheter att få sina synpunkter beaktade såväl i samband med företagsledningsfrågor som i frågor som rör den dagliga verksamheten. Härigenom har de anställdas kunnande och erfarenheter kunnat bidra till företagets utveckling, vilket i det övervägande antalet fall torde ha varit till fördel för såväl de anställda som företaget.

Lagstiftningen på detta område måste också anses fungera väl. I likhet med de moderata motionärerna anser utskottet mot denna bakgrund det vara opåkallat att – bortsett från en del tekniska justeringar – vidta några förändringar i den gällande lagstiftningen. De i propositionen föreslagna förändringarna i lagen skulle innebära uppenbara förändringar. Med utgångspunkt från vad som framhålls i motion A9 kan följande anföras i detta avscende.

Vad först gäller representativitetsfrågorna visar propositionen på det motsatsförhållande som råder mellan å ena sidan de fackliga organisationernas strävan att medverka i beslutsfattandet på alla nivåer och i alla

sammanhang inom företaget och å andra sidan nödvändigheten av att organisationerna agerar som representant för de anställda även i situationer då de anställdas intressen kan vara i konflikt med ägar- och företagsledningsrollen. Denna konflikt blir alltmer uttalad allteftersom de fackliga organisationerna via löntagarfonder och AP-fonder kommer att utöva ett mer direkt ägarinflytande i företagen och på kapitalmarknaden. De fackliga organisationernas legitimitet kan då ifrågasättas.

Skulle en sådan konflikt uppstå får den lösas i demokratisk ordning inom de fackliga organisationerna själva. Det kan inte vara rimligt att lagstiftningsvägen införa regler som ger de kollektivavtalslutande organisationerna långtgående befogenheter även i företag där de har få medlemmar. Man måste utgå ifrån att de anställda själva bäst kan bedöma i vilken utsträckning de genom medlemskap i en facklig organisation önskar bli företrädare i sitt företags styrelse. Det är inte rimligt att de blir företrädare av en organisation i vilken de inte önskar vara medlemmar. De nuvarande reglerna om en facklig representativitet motsvarande minst hälften av de anställda för att berättiga till ledamotskap i ett företags styrelse bör därför bibehållas. Huvudregeln bör likaså vara att styrelserepresentanterna skall utses bland de anställda i det berörda företaget.

När det vidare gäller frågan om antalet arbetstagarrepresentanter i styrelsen bör erinras om att antalet fackliga organisationer inom ett och samma företag kan vara avsevärt. Detta förhållande gäller oberoende av antalet anställda i företaget. Många företag arbetar inom skilda områden eller branscher, med avsevärd geografisk spridning eller också i andra avseenden på ett sätt som innebär att de anställda har mycket varierande arbetsförhållanden och varierande erfarenhet. Det gäller också de kommunala och statliga bolag som har kollektivavtal med fackförbund på såväl den privata som den offentliga sidan.

Det torde inte vara möjligt att ge alla dessa skilda intressen representation i företagets styrelser. De problem som kan finnas i detta sammanhang kan endast lösas genom samverkan mellan de anställda själva och deras organisationer.

En utökning av antalet arbetstagarrepresentanter till tre ledamöter och tre suppleanter skulle i många fall endast medverka till att göra styrelsearbetet tyngre för samtliga ledamöter. Det är inte en styrelses storlek som avgör dess kompetens utan ledamöternas kvalifikationer, effektivitet och förmåga att motsvara de speciella krav som ställs på ett företags styrelse. Det är vidare viktigt att betänka att företag väljer olika storlek på sina styrelser med utgångspunkt från styrelsens arbetsätt.

Som framhålls i motion A9 (m) bör nya bestämmelser om skadestånd inte införas innan en ingående analys genomförts.

När det slutligen gäller förslaget om en generell ändring av styrelseledamots betalningsansvar i aktiebolagslagen, presenteras detta som en del i en proposition om styrelserepresentation för de privatanställda. Denna fråga berör samtliga styrelseledamöter och har konsekvenser för det förtroende aktieägare och andra intressenter i företaget, inkl. de anställda, har för företagets styrelse. Till denna fråga återkommer utskottet senare i framställningen.

Slutligen kan för ytterligare belysning av propositionens brister pekas på förslaget beträffande styrelseledamöternas inflytande på inriktning och mål i verksamheter som åsyftas i 2 § MBL. Som anförs i bl.a. motion 1987/88:A11 av Jan-Erik Wikström och Göthe Knutson (fp,m), innebär regeringens förslag på denna punkt ett kringgående av de regler som i övrigt gäller på det arbetsrättsliga området.

Det sagda innebär sammanfattningsvis att proposition 1987/88:10 i sin helhet bör avslås av riksdagen. Utskottets ställningstagande – som innebär tillstyrkan av motionen A9 i aktuell del – kan sägas tillgodose också syftet med motion A5 (vpk). De utgångspunkter för avslag på propositionen som förs fram i den senare motionen kan utskottet emellertid inte ställa sig bakom.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avslag på proposition 1987/88:10 m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A9 yrkande 1 samt med anledning av motion 1987/88:A5 avslår denna proposition.

2. Avslag på proposition 1987/88:10 m.m. (mom. 1)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Redan när riksdagen för femton år sedan beslutade om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar fanns det skäl befara att den lagen skulle innebära att de anställdas representanter skulle knytas upp till företagsledningens intressen och bli bundna till och inlemmade i ett system som felaktigt utgick från att det finns en grundläggande intressegemenskap mellan kapital och arbete.

Erfarenheterna av lagen har med eftertryck visat att så blivit fallet. Styrelserepresentationen har inte ökat de anställdas makt över sitt arbete. De anställdas representanter har mer eller mindre fått funktionen som "gisslan" i styrelserummen.

När denna lagstiftning sågs över år 1976 gjordes inga viktigare förändringar ägnade att förändra en negativ grundsyn på lagstiftningen. Tyvärr måste utskottet – i likhet med vpk-motionen 1987/88:A5 – konstatera att inte heller den nu föreliggande propositionen innebär någon förändring härvidlag.

Som framhålls i motion A5 bekräftar femton års erfarenhet av styrelserepresentation för de anställda att klassamarbetspolitiken och medbestämmandefilosofin knyter upp de anställda och deras fackliga organisationer till strävanden att understödja och underlätta den kapitalistiska strukturomvandlingen och koncentrationsprocessen. Den kraftiga strukturomvandling som präglade senare delen av sjuttioalet och början av åttioalet har visat att lagarna varit tandlösa instrument för att hävda de arbetandes intressen. Dessutom har klassamarbetsfilosofin, som präglar styrelserepresentationen och MBL, avväpnat fackföreningsrörelsen ideologiskt. Bristande stridsberedskap har inneburit att åttioalets nyliberala våg trängt tillbaka fackföreningsrörelsens maktpositioner.

De anställdas styrelserepresentanter har ofta klagat på att beslut i styrelsen varit tagna på förhand i ett "förgemak" till styrelserummen. I propositionens lagförslag § 13 föreslås därför att arbetarrepresentanterna skall få närvara när ett ärende förbereds inför ett styrelsemöte. I detta ligger en illusion om att arbetarrepresentanterna på ett tidigt stadium skall kunna påverka kapitalägarnas styrelseledamöter. Naturligtvis kan duktiga och kunniga arbetarrepresentanter påverka, men i det fall när intressen står mot varandra, är det bara en from förhoppning att arbetarrepresentanter, utan konkreta demokratiska rättigheter och en stridsberedd fackförening bakom sig, skall kunna förändra kapitalägarnas intresseriktning.

Huvudfrågan är därför inte, som framhålls i motion A5, hur tidigt fackföreningens representanter kommer in i bilden vid ett beslut, utan hur stor makt och hur stora rättigheter en fackförening har.

För ytterligare belysning av de felaktiga utgångspunkter regeringen har för sina förslag om styrelserepresentation kan nämnas förslaget om betalningsansvar för de anställdas representanter. Som framhålls i motion 1987/88:A8 av Bengt-Ola Rytter och Ove Karlsson (s) har de stämмоvalda ledamöterna och de anställdas representanter helt skilda förutsättningar för sitt arbete i styrelsen. Regeringens förslag i denna del står därför i direkt strid med de anställdas intressen.

Utskottet anser sammanfattningsvis att om en lag om styrelserepresentation för de privatanställda skall vara något annat än en klassarbetslag, måste den grunda sig på att de arbetandes fackliga organisationer har demokratiska rättigheter på arbetsplatsen, att deras styrelserepresentanter har ställning som partsrepresentanter med vetorätt i avgörande frågor och att de inte kan åläggas sekretessplikt.

Regeringens proposition 1987/88:10 innehåller inte dessa förutsättningar för styrelserepresentation för de anställda, varför propositionen bör avvisas. Som framhålls i vpk-motionen A5 bör regeringen i stället utarbeta ett nytt förslag utifrån de förutsättningar som presenterats i motionen. Utskottets ställningstagande innebär tillstyrkan av motion A5 (vpk). Motion A9 (m) som yrkar avslag bygger emellertid på grundläggande förutsättningar som står i direkt strid med de riktlinjer utskottet förordat.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avslag på proposition 1987/88:10 m.m.*

dels att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A5 yrkande 1, samt med anledning av motion 1987/88:A9 yrkande 1, avslår denna proposition,

dels att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A5 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna om vad utskottet anfört angående en ny utredning om styrelserepresentation för de privatanställda.

3. Styrelserepresentationslagens representativitetsregel (mom. 3)

AU 1987/88:10

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motionerna A12 (c) och A13 (fp) att som grundregel bör gälla att arbetstagarens styrelserepresentanter skall vara representativa för de anställda vid företaget. Mot den bakgrunden är det förvånande att regeringen föreslår att den i dag gällande representativitetsregeln skall slopas. I ett läge där endast en ringa del av de anställda vid ett företag är organiserade kan ett slopande av de nuvarande reglerna innebära att styrelserepresentanterna saknar förankring hos de anställda vid företaget.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det ovan anförda förslaget i motionerna med innebörd att de nuvarande reglerna (10 § LSA) skall bibehållas. Bestämmelserna bör sålunda överföras till den nya lagen om styrelserepresentation och lydelsen av 6 § i propositionens förslag till lag ändras i enlighet härmed.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *styrelserepresentationslagens representativitetsregel* att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A12 yrkande 1 och 1987/88:A13 yrkande 1 antar 6 § i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget till styrelserepresentation för de privatanställda i följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

6 §

Beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget.

Om beslutet rör moderföretag, fattas det av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

Beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas av en lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget *och företräder minst hälften av de anställda vid företaget eller av flera sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna omfattning.*

Om beslutet rör moderföretag, fattas det av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen *och företräder mer än hälften av koncernens anställda, eller av flera sådana organisationer som tillsammans har denna omfattning.*

Företagets styrelse skall skriftligen underrättas om beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda. I 10 § andra stycket finns bestämmelser om när arbetstagarledamöter eller suppleanter (arbetstagarrepresentanter) får tillträda sina uppdrag.

4. De fackliga organisationernas inflytande i koncerner (mom. 4)

Börje Hörnlund och Kersti Johansson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A12 (c) att det kan finnas anledning att i detta sammanhang peka på att de stora företagens fortgående internationalisering kan innebära en risk för att de anställdas möjligheter till inflytande och insyn försämrats. Det är därför av väsentlig betydelse att de fackliga organisationerna vid fusioner typ ASEA-Brown Boveri har tillgång till information och ett tillräckligt inflytande. Det kan inte anses vara ett nationellt intresse att svenska storföretag genom fusioner med andra storföretag frigör sig från den nationella lagstiftningen. Möjligheterna att ge de fackliga organisationerna insyn och inflytande i en koncern som ASEA-BBC måste därför noggrant prövas. Storföretagens internationalisering riskerar annars att innebära att såväl nationalstaternas som nationella fackliga organisationers möjligheter att spela en aktiv roll för näringslivets utveckling kraftigt begränsas. Detta bör med tillstyrkan av motion A12 ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *de fackliga organisationernas inflytande i koncerner* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A12 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. De fackliga organisationernas inflytande i koncerner (mom. 4)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

En snabbt fortgående process i näringslivet och därmed allt fler anställda arbetar i dag i företag som tillhör koncerner, vilket skapar nya problem för arbetsrättslagstiftningen. Det juridiska och arbetsrättsliga ansvaret åvilar enbart företaget (bolaget), där arbetaren är anställd. De arbetande och deras fackliga organisationer kommer med den utvecklingen allt längre från de verkliga beslutsfattarna i koncernledningarna.

Koncernbegreppet är juridiskt, ekonomiskt och arbetsrättsligt otidsenligt. Det måste vara ett oavvisligt krav att arbetsrättslagstiftningen klarar ut koncernbegreppet så att de anställda och deras fackliga organisationer kan förhandla och utmäta ekonomiskt, moraliskt och juridiskt ansvar av de verkliga beslutsfattarna i en koncern.

När det gäller styrelserepresentationen är det av en avgörande betydelse att de anställdas representanter i styrelser för koncerner ges en reell partsställning med vetorätt i avgörande frågor.

Det sagda innebär att utskottet ställer sig bakom kravet i motion A12 att dessa frågor särskilt övervägs av regeringen.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *de fackliga organisationernas inflytande i koncerner* att riksdagen med anledning av motion 1987/88:A12 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Utseende av arbetstagarrepresentant bland de anställda (mom. 6)

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet delar" och på s. 12 slutar med "tillämpliga delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motionerna A12 (c) och A13 (fp) när det gäller den stora betydelsen av att den som företräder de anställda måste ha en stark förankring i företaget och god kännedom om hur företaget fungerar. Detta är endast möjligt att uppnå som anställd i företaget. Dessutom blir information eller åsikter som skall spegla de anställdas uppfattning endast övertygande om motparten har förtroende för att detta är de anställdas uppfattning. Utskottet avvisar därför propositionens förslag om att arbetstagarrepresentanten inte ovillkorligen måste vara anställd inom företaget. Den aktuella lagregeln bör – med tillstyrkan av motionerna A12 och A13 i tillämpliga delar – få en lydelse i enlighet härmed.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *utseende av arbetstagarrepresentant bland de anställda* att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A12 yrkande 3 och 1987/88:A13 yrkande 2 antar 9 § i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda med nedan under *Reservanternas förslag* angivna lydelse.

Regeringens förslag

Arbetstagarrepresentanterna *bör* utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Reservanternas förslag

9 §

Arbetstagarrepresentanterna *skall* utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Till arbetstagarrepresentant får inte utan särskilt tillstånd av nämnden för styrelserepresentationsfrågor utses den som är arbetstagarrepresentant i ett annat företags styrelse. Detta gäller inte, om företaget går med på något annat eller om de ingår i samma koncern.

7. Arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer (mom. 7)

AU 1987/88:10

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 13 slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion A13 (fp) kan genom den nu föreslagna lagen många mindre organisationer komma att stå utan styrelserepresentation. Enligt utskottets uppfattning är detta olyckligt då även dessa organisationer i många fall företräder ett betydande antal arbetstagare inom företaget. Även dessa organisationer måste ges möjlighet till påverkan t.ex. på suppleantplats, varför utskottet med tillstyrkan av motion A13 i denna del föreslår att platser i styrelsen förbehålls just dessa. Detta föranleder en förändring av 8 §.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A13 yrkandena 4 och 5 antar 8 § i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda i följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

8 §

Om organisationerna inte enas om annat, gäller följande ordning att utse arbetstagarrepresentanterna.

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen tillhör samma lokala arbetstagarorganisation, får denna utse samtliga arbetstagarrepresentanter. *Om en annan sådan organisation* företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna, får dock denna organisation utse en av suppleanterna.

Om ingen organisation företräder mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen, får de två lokala arbetstagarorganisationer som företräder det största antalet sådana arbetstagare utse vardera en ledamot och en suppleant. Om de anställda har rätt till tre ledamöter och tre suppleanter, får den större av

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen tillhör samma lokala arbetstagarorganisation, får denna utse samtliga arbetstagarrepresentanter. *Om andra sådana organisationer* företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna, får dock de som företräder det största antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.

Om ingen organisation företräder mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen, får de två lokala arbetstagarorganisationer som företräder det största antalet sådana arbetstagare utse vardera en ledamot och en suppleant. Om de anställda har rätt till tre ledamöter och tre suppleanter, får den större av

organisationerna utse två ledamöter och två suppleanter.

organisationerna utse två ledamöter och två suppleanter.

Om andra sådana organisationer företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagar- na, får dock de som företräder det största antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.

Om man, på grund av bestämmelsen i 4 § andra stycket, skall utse endast en arbetstagarrepresentant och en suppleant, görs det av den lokala arbetstagarorganisation som förträder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller koncernen.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf skall lokala arbetstagarorganisationer som tillhör samma huvudorganisation anses som en organisation.

8. Representation i beredningsorgan m.m. (mom. 8)

Börje Hörnlund och Kersti Johansson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Som framhålls" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion A12 (c) anser utskottet att arbetstagarrepresentanterna har rätt att delta i beredningar av ärenden inför styrelsen på samma villkor som övriga styrelseledamöter. Någon ovillkorlig rätt att delta i dylika beredningsorgan bör således inte föreligga. Det föreliggande lagförslaget bör med tillstyrkan av motion 12 i aktuell del ändras i enlighet härmed.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *representation i beredningsorgan m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A12 yrkande 4 antar 13 § första stycket i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för de privatanställda i följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

13 §

En av arbetstagarrepresentanterna får närvara och delta i överläggningarna när ett ärende, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget.

Om ett beslut enligt 7 kap. 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 3 kap. 6 § andra stycket sparbankslagen (1987:619) eller 6 kap. 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:620) innebär att

Om ett beslut enligt 7 kap. 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 3 kap. 6 § andra stycket sparbankslagen (1987:619) eller 6 kap. 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:620) innebär att

ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget. *En sådan representant har motsvarande rätt som avses i första stycket.*

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den representant som avses i första *och andra styckena* av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget.

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den representant som avses i första *stycket* av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

9. Förhållandet till 2 § MBL (mom. 9)

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i dels den för propositionen bakomliggande utredningens förslag, dels motionerna A6 (s), A11 (fp, m), A12 (c) och A13 (c) att arbetstagarernas intresse för inflytande i här aktuella situationer måste stå tillbaka för den integritet och obundenhet som måste gälla arbetsgivare, vars verksamhet är av religiös, vetenskaplig, konstnärlig eller annan ideell natur eller som kooperativt, fackligt, politiskt eller annat opinionsbildande ändamål. I sådana företag bör arbetstagarrepresentanterna i styrelsen inte få delta i vare sig beredning eller beslut i ärenden som rör verksamhetens mål och inriktning.

14 § i lagförslaget bör ändras i enlighet härmed. Därmed tillgodoses de i sammanhanget behandlade motionerna, vilka sålunda bör bifallas av riksdagen i tillämpliga delar.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *förhållandet till 2 § MBL*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A6, 1987/88:A11, 1987/88:A12 yrkande 5 och 1987/88:A13 yrkande 3 antar 14 § i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget om styrelserepresentation för de privatanställda i följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

14 §

Arbetstagarrepresentanterna får inte delta i behandling av frågor som rör kollektivavtal eller stridsåtgärder eller av andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har ett sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, har arbetstagarrepresentanterna inte heller rätt att delta i ett beslut som gäller verksamhetens mål eller inriktning.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har ett sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandlingen av en fråga som gäller verksamhetens mål och inriktning.

10. Bestämmelser om skadestånd (mom. 10)

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Som framhålls" och på s. 16 slutar med "tillämpliga delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i frågan om skadestånd med vad som anförs i motion A13 (fp). Det kan i många fall föra för långt med en så vittgående skadeståndsskyldighet som nu föreslagits. Även små misstag skulle kunna leda till ansenliga skadestånd vilket i sin tur kan medföra stora problem för framför allt små företag. Endast i de fall företag förvägrar de anställda styrelserepresentation bör skadeståndsskyldighet uppstå. I fall som dessa är det å andra sidan självklart att skadestånd bör utgå. 15 § bör ändras i enlighet härmed.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande bestämmelser om skadestånd

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A13 yrkande 6 antar 15 § i det genom proposition 1987/88:10 framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation i följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

15 §

En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan

En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag – *arbetsgivaren genom att hindra de anställda att utöva sin rätt till styrelserepresentation* – skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som

skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av en annan arbetstagarorganisation.

uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av en annan arbetstagarorganisation.

AU 1987/88:10

11. Fortsatt utredning av frågan om styrelseledamots betalningsansvar (mom. 12)

Sonja Rembo, Anders G Högmark och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion A9 (m) är det uppseendeväckande att ett lagförslag om en generell ändring av styrelseledamots betalningsansvar i aktiebolagslagen presenteras som en del i en proposition om styrelserepresentation för de privatanställda. Denna fråga berör samtliga styrelseledamöter och har konsekvenser för det förtroende aktieägare och andra intressenter i företaget, inkl. de anställda, har för företagets styrelse.

Det är väsentligt att medvetandet om att styrelseuppdrag i företag innebär ett avsevärt ansvar och krav på en helhjärtad arbetsinsats inte urholkas. Utvecklingen under de senaste åren visar att det finns anledning att med skärpa framhålla detta förhållande.

Denna fråga bör därför – som anförs i motion A9 – närmare utredas innan riksdagen tar ställning till förslag om eventuellt ändrade regler i detta hänseende. Detta bör med tillstyrkan av motion A9 i denna del ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. *beträffande fortsatt utredning av frågan om styrelseledamots betalningsansvar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A9 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Fortsatt utredning av frågan om styrelseledamots betalningsansvar (mom. 12)

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anför:

Vi vill för vår del framhålla att frågan om styrelseledamöternas betalningsansvar enligt aktiebolagslagen lämpligen borde ha tagits upp i ett annat sammanhang. Denna fråga har också behandlats av betalningsansvarskommittén, som inom kort beräknas avge sitt betänkande. Det hade därför funnits starka skäl att avvakta kommitténs betänkande och remissyttranden över detta innan ställning tas till eventuella lagändringar. Vi har dock inte velat motsätta oss ett genomförande av regeringens förslag i propositionen att nu något begränsa styrelseledamöters betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL, eftersom nuvarande rättsläge anses oklart. Vi förutsätter att ett genomförande av detta regeringsförslag inte skall hindra att frågan om betalningsansvar prövas i hela dess vidd när resultatet av kommitténs arbete föreligger.

1 Förslag till Lag om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att genom styrelserepresentation ge de anställda insyn i och inflytande på företagets verksamhet.

2 § Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsbolag och ekonomisk förening.

Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

3 § En arbetstagare hos ett kommittent- eller moderföretag, som stadigvarande är verksam i ett kommissionärs- eller dotterföretag utan att vara anställd där, skall vid tillämpningen av denna lag betraktas som anställd även i kommissionärs- eller dotterföretaget.

Vid tillämpningen av denna lag skall ett kollektivavtal som gäller mellan en lokal arbetstagarorganisation och kommittent- eller moderföretaget betraktas som ett kollektivavtal även i förhållande till kommissionärs- eller dotterföretaget.

Rätten till styrelserepresentation

4 § I ett företag som under det senast förflutna räkenskapsåret här i landet har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare har de anställda rätt till två ledamöter i styrelsen (arbetstagarledamöter) och en suppleant för varje sådan ledamot. Bedriver företaget verksamhet inom skilda branscher och har det under det senast förflutna räkenskapsåret här i landet sysselsatt i genomsnitt minst 1 000 arbetstagare, har de anställda rätt till tre ledamöter i styrelsen och en suppleant för varje sådan ledamot.

De anställdas rätt till styrelserepresentation enligt första stycket får dock inte leda till att antalet arbetstagarledamöter överstiger antalet övriga styrelseledamöter.

Om företaget är ett moderföretag, skall vad som sägs i första och andra styckena om företag avse koncernen i dess helhet och rätten till styrelserepresentation tillkomma samtliga anställda inom koncernen.

5 § När arbetstagarledamöterna har utsetts förändras inte de anställdas rätt till styrelserepresentation under mandatperioden, om antalet anställda eller antalet övriga styrelseledamöter minskar.

Inrättande av styrelserepresentation

6 § Beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget.

Om beslutet rör moderföretag, fattas det av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

Företagets styrelse skall skriftligen underrättas om beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda. I 10 § andra stycket finns bestämmelser om när arbetstagarledamöter eller suppleanter (arbetstagarrepresentanter) får tillträda sina uppdrag.

7 § Arbetstagarrepresentanterna utses av de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till företaget eller, i moderföretag, av de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

8 § Om organisationerna inte enas om annat, gäller följande ordning för att utse arbetstagarrepresentanterna.

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen tillhör samma lokala arbetstagarorganisation, får denna utse samtliga arbetstagarrepresentanter. Om en annan sådan organisation företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna, får dock denna organisation utse en av suppleanterna.

Om ingen organisation företräder mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarerna vid företaget eller koncernen, får de två lokala arbetstagarorganisationer som företräder det största antalet sådana arbetstagare utse vardera en ledamot och en suppleant. Om de anställda har rätt till tre ledamöter och tre suppleanter, får den större av organisationerna utse två ledamöter och två suppleanter.

Om man, på grund av bestämmelsen i 4 § andra stycket, skall utse endast en arbetstagarrepresentant och en suppleant, görs det av den lokala arbetstagarorganisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller koncernen.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf skall lokala arbetstagarorganisationer som tillhör samma huvudorganisation anses som en organisation.

9 § Arbetstagarrepresentanterna bör utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Till arbetstagarrepresentant får inte utan särskilt tillstånd av nämnden för styrelserepresentationsfrågor utses den som är arbetstagarrepresentant i ett annat företags styrelse. Detta gäller inte, om företagen går med på något annat eller om de ingår i samma koncern.

10 § Tiden för en arbetstagarrepresentants uppdrag bestäms av den som utser honom. Mandatperioden får dock inte vara längre än fyra räkenskapsår. Den skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av en ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas.

Den som utser arbetstagarrepresentanterna bestämmer när de skall tillträda uppdraget. Om inte företagets styrelse medger annat, får de dock inte tillträda förrän tre månader efter det att styrelsen har fått underrättelse enligt 6 § tredje stycket.

Av 18 § andra stycket framgår att en annan tidpunkt för tillträdet kan gälla.

Arbetstagarrepresentanternas arbete m. m.

AU 1987/88:10

Bilaga 1

11 § Om inte annat följer av denna lag, skall vad som är föreskrivet i annan lag eller författning om styrelseledamot och styrelsesuppleant i ett företags styrelse tillämpas på arbetstagarledamöter och suppleanter för sådana ledamöter.

12 § Den som är suppleant för en arbetstagarledamot har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden och vid företagets stämma, även om ledamoten är närvarande.

13 § En av arbetstagarrepresentanterna får närvara och delta i överläggningarna när ett ärende, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget.

Om ett beslut enligt 7 kap 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 3 kap 6 § andra stycket sparbankslagen (1987:619) eller 6 kap 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:620) innebär att ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget. En sådan representant har motsvarande rätt som avses i första stycket.

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den representant som avses i första och andra styckena av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

14 § Arbetstagarrepresentanterna får inte delta i behandlingen av frågor som rör kollektivavtal eller stridsåtgärder eller av andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har ett sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, har arbetstagarrepresentanterna inte heller rätt att delta i ett beslut som gäller verksamhetens mål eller inriktning.

Skadestånd m. m.

15 § En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av en annan arbetstagarorganisation.

16 § Den som vill kräva skadestånd enligt denna lag skall underrätta motparten om sitt anspråk inom fyra månader från det skadan inträffade. Om det inom den tiden har begärts förhandling om anspråket enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, skall talan väckas inom fyra månader efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall skall talan väckas inom åtta månader från det skadan inträffade.

Om underrättelse inte lämnas eller talan inte väcks inom den tid som anges i första stycket, har parten förlorat sin rätt till talan.

Övriga bestämmelser

17 § Undantag kan medges från denna lag, om styrelserepresentation för de anställda skulle medföra väsentlig olägenhet för ett företag på grund av att

1. styrelsens sammansättning beror på politiska styrkeförhållanden eller på förhållande mellan olika intressenter eller intressentgrupper, som framgår av bolagsordningen, stadgarna, avtal eller annan omständighet, eller

2. bolagsordningen eller motsvarande föreskriver särskild röstmajoritet för styrelsens beslut.

Ett undantag enligt första stycket får endast medges, om olägenheten inte kan undanröjas på annat sätt. Undantag skall förenas med villkor om åtgärder som på annat sätt tillgodoser arbetstagarnas intresse av insyn i och inflytande på företagets verksamhet.

18 § I frågor om tillstånd enligt 9 § andra stycket eller undantag enligt 17 § beslutar nämnden för styrelserepresentationsfrågor.

Nämnden kan för tiden fram till det slutliga avgörandet besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant.

Nämndens beslut får inte överklagas.

19 § I övrigt gäller i mål om tillämpning av denna lag, i den mån tvisten avser förhållandet mellan företaget och de anställda, lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988, då lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar och lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag skall upphöra att gälla.

2. Beslut som med stöd av äldre lag har fattats om att inrätta styrelserepresentation för de anställda samt om att utse arbetstagarrepresentanter i styrelsen gäller fortfarande. Motsvarande gäller beslut om undantag som avses i 17 §.

2 Förslag till Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

AU 1987/88:10
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 §, 8 kap. 1, 2, 9 och 15 §§, 12 kap. 7 § samt 13 kap 2 § aktiebolagslagen (1975:1385)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Bolagsordningen skall ange

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, angivet till sin art,
4. aktiekapitalet eller, om detta skall kunna utan ändring av bolagsordningen bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet ej får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,
5. aktiernas nominella belopp,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt styrelsesuppleanter, om sådana skall finnas, samt tiden för styrelseledamots och revisors uppdrag,
7. sättet för sammankallande av bolagsstämma,
8. vilka ärenden som skall förekomma på ordinarie stämma,
9. vilken tid bolagets räkenskapsår skall omfatta.

Bestämmelserna i första stycket 6 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

8 kap.

1 §

Aktiebolag skall ha en styrelse med minst tre ledamöter. Uppgår aktiekapitalet eller maximikapitalet ej till en miljon kronor, kan dock styrelsen bestå av en eller två ledamöter, om minst en suppleant finnes.

Styrelsen väljes av bolagsstämman, om ej i bolagsordningen föreskrives att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt.

Styrelseledamots uppdrag gäller för tid som anges i bolagsordningen. Uppdragstiden får icke omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av ordinarie bolagsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad i denna lag sägs om styrelseledamot skall i tillämpliga delar gälla om suppleant.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

¹ Lagen omtryckt 1982:739.

2 §

Uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som utsett honom begär det. Anmälan härom skall göras hos styrelsen och, om ledamot som ej är vald på bolagsstämma vill avgå, hos den som tillsatt honom.

Upphör styrelseledamots uppdrag i förtid eller uppkommer för honom hinder enligt 4 § att vara styrelseledamot och *finnes ej* suppleant, skall övriga styrelseledamöter *vidtagna åtgärd* för att ny ledamot för den återstående mandattiden tillsättes, *såvida ej* den förutvarande ledamoten var *offentlig styrelseledamot som avses i lagen (1976:350) om styrelserepresentation för samhället i aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser eller arbetstagarledamot som avses i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar*. Skall ledamoten väljas på bolagsstämma, kan utan hinder av 1 § första stycket valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Om styrelseledamot, som enligt bolagsordningen skall tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämma, ej utsetts, skall rätten förordna ersättare på ansökan av styrelseledamot, aktieägare, borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

9 §

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som *föreskrives* i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ärende får dock *icke* fattas, om *ej* såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter dels fått tillfälle att *deltaga* i ärendets behandling, dels *erhållit* tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. *Har* styrelseledamot *förfall* och *finnes* suppleant, som skall *inträda* i hans ställe, skall denne *beredas* tillfälle *därtill*.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 4 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var en arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda. Skall ledamoten väljas på bolagsstämma, kan utan hinder av 1 § första stycket valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som *föreskrivs* i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ärende får dock *inte* fattas, om *inte* såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter dels fått tillfälle att *delta* i ärendets behandling, dels *fått* tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. *Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant som skall träda in i hans ställe, skall denne ges tillfälle till det. Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de pri-*

vatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.

Som styrelsens beslut gäller, om bolagsordningen ej föreskriver särskild röstmajoritet, den mening för vilken vid sammanträde mer än hälften av de närvarande röstar eller vid lika röstetal den mening som biträdades av ordföranden. Är styrelsen icke fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om ej annat föreskrives i bolagsordningen.

Handling som enligt denna lag skall undertecknas av styrelsen skall underskrivas av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör och suppleant *samt till firmatecknare ävensom* deras postadress och personnummer. För registrering skall även *anmälas* av vilka och hur bolagets firma tecknas.

För registrering skall bolaget anmäla vem som *har* utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant *och* firmatecknare *samt* deras postadress och personnummer. *Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges.* För registrering skall *bolaget* även *anmäla* av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan göres första gången när bolaget enligt 2 kap. 9 § anmäles för registrering och därefter genast efter det att ändring inträffat i förhållande som anmäls eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Andras bolagets postadress, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

Varje år efter den ordinarie bolagsstämman skall bolaget till registreringsmyndigheten sända in en aktuell förteckning över bolagets styrelseledamöter, verkställande direktör, suppleanter och firmatecknare med uppgift om deras postadress och personnummer. Förteckningen skall sändas in samtidigt med att en avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen sänds in enligt 11 kap. 3 § andra stycket.

12 kap.

7 §²

Aktiebolag får ej lämna penninglån till den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Detsamma gäller i fråga om penninglån till

1. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör,

2. den som är besvägrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

² Senaste lydelse 1984:194.

3. juridisk person över vars verksamhet person som nämnts ovan har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om

1. gäldenären är kommun eller landstingskommun,
2. gäldenären är företag i koncern i vilken det långivande bolaget ingår,
3. gäldenären driver rörelse och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens rörelse, eller

4. gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1–3 är aktieägare samt det sammanlagda aktieinnehavet ej uppgår till en procent av aktiekapitalet i bolaget och ej heller, om bolaget ingår i koncern, till en procent av de sammanlagda aktiekapitalen i koncernbolagen. Första stycket tillämpas dock, om gäldenären eller juridisk person över vars verksamhet han har ett bestämmande inflytande eller båda tillsammans äger mer än 500 aktier i bolaget eller, om bolaget ingår i koncern, i koncernbolagen.

Aktiebolag får icke lämna penninglån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1–3 skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern.

Är gäldenären anställd i bolaget eller i ett annat bolag i samma koncern gäller inte förbudet mot penninglån i tredje stycket, om

1. lånebeloppet jämte tidigare lån enligt detta stycke från bolaget eller annat bolag i samma koncern inte överstiger ett belopp som motsvarar två gånger gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. låneerbjudandet riktar sig till minst hälften av de anställda i bolaget och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar samt

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärfas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärfas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Bestämmelserna i denna paragraf om förbud mot penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställes äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Som aktieinnehav eller aktieförvärv enligt bestämmelserna i denna paragraf räknas inte innehav eller förvärv av andelar i en aktiefond eller i en aktiesparfond eller kapitalsparfond som inte är företagsanknuten.

13 kap.

2 §³

Det åligger styrelsen att ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften

³ Senaste lydelse 1983:453.

av det registrerade aktiekapitalet. Visar balansräkningen att så är fallet, skall styrelsen snarast möjligt till bolagsstämman hänskjuta fråga om bolaget skall träda i likvidation. Godkänns ej på bolagsstämman inom åtta månader efter hänskjutandet balansräkning avseende ställningen vid tiden för stämman som utvisar att det egna kapitalet uppgår till det registrerade aktiekapitalet, skall styrelsen, om ej bolagsstämman beslutar att bolaget skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att bolaget försätts i likvidation. Sådan ansökan kan även göras av styrelseledamot, verkställande direktör, revisor eller aktieägare.

Görs ansökan enligt första stycket, förordnar rätten att bolaget skall träda i likvidation, om det ej under ärendets handläggning i tingsrätten styrks att balansräkning utvisande att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek skall inom linjen tilläggas en post utvisande den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för försäljningskostnaderna. Beträffande sådana anläggningstillgångar som undergår fortlöpande värdeminskning gäller dock att de tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om därigenom erhålls ett högre värde. Vidare skall vid beräkningen hänsyn inte tas till skuld på grund av statligt stöd för vilket återbetalningskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning, om stödet – för det fall att bolaget försätts i konkurs eller träder i likvidation – skall återbetalas först sedan övriga skulder till fullo betalats.

Underlåter styrelseledamöterna att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap *härom* handlar på bolagets vägnar solidariskt för *bolagets uppkommande förbindelser*. Sådant ansvar inträder även för aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket tredje meningen, med vetskap *härom* deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. *Den ansvarighet som det nu är fråga om gäller dock ej för förbindelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.*

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på bolagets vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom. Solidariskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för bolaget inträder även för aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket tredje meningen, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. Ansvarighet enligt detta stycke gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 6 kap. 1, 2, 4, 9 och 15 §§ samt 11 kap. 3 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Föreningens stadgar skall ange

1. föreningens firma,
2. den ort i Sverige där föreningens styrelse skall ha sitt säte,
3. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
4. den insats med vilken varje medlem skall delta i föreningen, hur insatserna skall fullgöras samt i vad mån en medlem får delta i föreningen med insats utöver vad han är skyldig att delta med,
5. för det fall att regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering beroende avgifter till föreningen skall förekomma, avgifternas belopp eller de högsta belopp till vilka de får bestämmas,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, tiden för deras uppdrag samt, om någon av dem skall utses på annat sätt än som anges i denna lag, hur det i så fall skall ske,
7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 12 § skall finnas, deras befogenhet, hur de skall utses och tiden för deras uppdrag,
8. inom vilken tid och hur föreningsstämma skall sammankallas samt hur andra meddelanden skall bringas till medlemmarnas eller fullmäktiges kännedom,
9. vilka ärenden som skall förekomma på ordinarie stämma,
10. vilken tid föreningens räkenskapsår skall omfatta,
11. grunderna för fördelning av föreningens vinst samt hur man skall förfara med föreningens behållna tillgångar när föreningen upplöses, samt
12. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. skall förekomma, vad som skall gälla därom.

*Bestämmelserna i första stycket
6 gäller inte arbetstagarrepresen-
tanter som har utsetts enligt lagen
(1987:000) om styrelserepresenta-
tion för de privatanställda.*

6 kap.

1 §

En ekonomisk förening skall ha en styrelse med minst tre ledamöter.

Styrelsen väljs av föreningsstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie föreningsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

2 §

Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på föreningsstämma vill avgå, även hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 4 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar. Skall ledamoten väljas på föreningsstämma, kan utan hinder av 1 § första stycket valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 4 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda. Skall ledamoten väljas på föreningsstämma, kan utan hinder av 1 § första stycket valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Om en styrelseledamot som enligt stadgarna skall tillsättas i annan ordning än genom val av föreningsstämman inte har utsetts, skall rätten förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, medlem, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda föreningen.

4 §

Styrelseledamöterna och verkställande direktören skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall tillåter annat. Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge. Nordiska medborgare som är bosatta i något av dessa länder kan vara styrelseledamöter, om minst halva antalet styrelseledamöter är bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot eller verkställande direktör.

Styrelseledamöterna skall vara medlemmar i föreningen, om inte stadgarna i särskilt angivna fall tillåter annat. Den som enligt lag är ställföreträdare för en medlem eller, om en juridisk person är medlem, den som är ledamot av styrelsen för den juridiska personen eller delägare i denna får

dock vara styrelseledamot utan att vara medlem i föreningen, även om stadgarna saknar föreskrift om det.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

9§

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter har fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *beredas* tillfälle till det.

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter har fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *ges* tillfälle till det. *Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.*

Om inte stadgarna föreskriver en särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

Handlingar som enligt denna lag skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

15§

För registrering skall föreningen anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant *eller* firmatecknare samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även *anmälas* av vilka och hur föreningens firma tecknas.

För registrering skall föreningen anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant *och* firmatecknare samt deras postadress och personnummer. *Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges.* För registrering skall föreningen även *anmäla* av vilka och hur föreningens firma tecknas.

Anmälan görs första gången när föreningen enligt 2 kap. 3 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om föreningens postadress ändras, skall föreningen genast anmäla det för registrering.

11 kap.

3 §

Om antalet föreningsmedlemmar går ned under det lägsta antal som föreskrivs i 2 kap. 1 §, skall styrelsen snarast möjligt till föreningsstämman hänskjuta frågan huruvida föreningen skall träda i likvidation. Inträder inte ett tillräckligt antal medlemmar i föreningen inom tre månader efter det att antalet har gått ned under det föreskrivna lägsta antalet, skall styrelsen, om inte stämman beslutar att föreningen skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att föreningen försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandel.

Görs ansökan enligt första stycket, förordnar rätten att föreningen skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i första instans styrks att det föreskrivna lägsta medlemsantalet har uppnåtts.

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på föreningens vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för föreningen. *Ett sådant ansvar* inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättsens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den tid som anges i första stycket.

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på föreningens vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för föreningen. *En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom. Solidariskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för föreningen* inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättsens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den tid som anges i första stycket.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1–3, 13 och 18 §§ samt 10 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

1 §

Ett bankaktiebolag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta bolagets angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1987:617).

Styrelsen väljs av bolagsstämman. Regeringen får dock utse högst fem ledamöter i styrelsen (offentliga styrelseledamöter) med uppgift att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i bolagets verksamhet. Även annan styrelseledamot får, om så föreskrivs i bolagsordningen, tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämman. *Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot kan utses av annan än stämman finns i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.*

Styrelsen väljs av bolagsstämman. Regeringen får dock utse högst fem ledamöter i styrelsen (offentliga styrelseledamöter) med uppgift att särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i bolagets verksamhet. Även annan styrelseledamot får, om så föreskrivs i bolagsordningen, tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämman.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i bolagsordningen. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie bolagsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

2 §

Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på bolagsstämma vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den

Nuvarande lydelse

återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var offentlig styrelseledamot eller arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de *anställda i bankinstitut och försäkringsbolag*. Skall ledamoten väljas på bolagsstämma, kan valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Om en styrelseledamot som enligt bolagsordningen skall tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämma inte har utsetts, skall bankinspektionen förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, aktieägare, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

3 §

Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och, om inte regeringen eller efter regeringens bemyndigande bankinspektionen i särskilda fall tillåter något annat, bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Utan hinder av första stycket får i ett bankaktiebolag som är bildat av utländskt bankföretag högst en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter vara svenska medborgare bosatta utomlands eller utländska medborgare. Styrelseordföranden skall dock vara svensk medborgare och bosatt här i landet. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får medge undantag från vad som föreskrivs i detta stycke.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i banken. Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till de offentliga styrelseledamöterna. Att detsamma gäller arbetstagarrepresentanterna enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de *anställda i bankinstitut och försäkringsbolag framgår av 8 § nämnda lag*.

Föreslagen lydelse

återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var offentlig styrelseledamot eller arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de *privatanställda*. Skall ledamoten väljas på bolagsstämma, kan valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i banken. Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till de offentliga styrelseledamöterna eller arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de *privatanställda*.

13 §

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möj-

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möj-

Nuvarande lydelse

ligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *beredas* tillfälle till det.

Föreslagen lydelse

ligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *ges* tillfälle till det. *Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.*

Om inte bolagsordningen föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:617) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

18 §

För registrering skall bankaktiebolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant *eller* firmatecknare samt deras postadress, personnummer och medborgarskap. För registrering skall även *anmälas* av vilka och hur bolagets firma tecknas.

För registrering skall bankaktiebolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant *och* firmatecknare samt deras postadress, personnummer och medborgarskap. *Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges.* För registrering skall *bolaget* även anmäla av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan görs första gången när bankaktiebolaget enligt 2 kap. 12 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om bolagets postadress ändras, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

10 kap.

3 §

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om

Nuvarande lydelse

denna underlåtenhet handlar på bankaktiebolagets vägnar solidriskiskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. *Ett sådant ansvar* inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Föreslagen lydelse

denna underlåtenhet handlar på bankaktiebolagets vägnar solidriskiskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. *En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom. Solidriskiskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för bolaget* inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

5 Förslag till Lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

AU 1987/88:10
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1–3, 12 och 17 §§ sparbankslagen (1987:619) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

En sparbank skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta sparbankens angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1987:617).

Styrelsen väljs av sparbanksstämman. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot utses av annan än *sparbanksstämman* finns dock i 4 § och i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

Styrelsen väljs av sparbanksstämman. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot *kan* utses av annan än stämman finns i 4 §.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i reglementet. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie sparbanksstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

2 §

Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på sparbanksstämman vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag. Skall ledamoten väljas på sparbanks-

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant, som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda. Skall ledamoten väljas på sparbanksstämma, kan valet anstå till

Nuvarande lydelse

stämman, kan valet anstå till den nästa ordinarie stämman på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Föreslagen lydelse

den nästa ordinarie stämman på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

3 §

Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och, om inte regeringen eller efter regeringens bemyndigande bankinspektionen i särskilda fall tillåter något annat, bosatta inom sparbankens verksamhetsområde. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i sparbanken. *Att arbetstagarrepresentanterna enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag inte skall medräknas, framgår av 8 § nämnda lag.*

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i sparbanken. *Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.*

12 §

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i reglementet är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *beredas* tillfälle till det.

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i reglementet är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *ges* tillfälle till det. *Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.*

Om inte reglementet föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i reglementet.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:617) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

17 §

För registrering skall sparbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant eller firma-tecknare samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även anmälas av vilka och hur sparbankens firma tecknas.

För registrering skall sparbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant och firma-tecknare samt deras postadress och personnummer. *Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges.* För registrering skall sparbanken även anmäla av vilka och hur bankens firma tecknas.

Anmälan görs första gången när sparbanken enligt 2 kap. 11 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om sparbankens postadress ändras, skall sparbanken genast anmäla det för registrering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

6 Förslag till Lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620)

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1–3, 12 och 17 §§ samt 9 kap. 3 § föreningsbankslagen (1987:620) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

En föreningsbank skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Styrelsen skall förvalta föreningsbankens angelägenheter i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag och bankrörelselagen (1987:617).

Styrelsen väljs av föreningsbanksstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot kan utses av annan än stämman finns i 4 § och i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

Styrelsen väljs av föreningsbanksstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt. Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot kan utses av annan än stämman finns i 4 §.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie föreningsbanksstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag och bankrörelselagen om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

2 §

Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på föreningsbanksstämma vill avgå, även hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976:355) om styrelserepre-

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 3 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1987:000) om styrelserepre-

sentation för de *anställda i bankinstitut och försäkringsbolag*. Skall ledamoten väljas på föreningsbanksstämma, kan valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

sentation för de *privatanställda*. Skall ledamoten väljas på föreningsbanksstämma, kan valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter och deras antal inte understiger fem.

Om en styrelseledamot som enligt stadgarna skall tillsättas i annan ordning än genom val av föreningsbanksstämman inte har utsetts, skall bankinspektionen förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, medlem, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda banken.

3 §

Styrelseledamöterna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen i särskilda fall tillåter annat. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Styrelseledamöterna skall vara medlemmar i föreningsbanken, om inte stadgarna i särskilt angivna fall tillåter annat. Den som enligt lag är ställföreträdare för en medlem eller, om en juridisk person är medlem, den som är ledamot av styrelsen för den juridiska personen eller delägare i denna får dock vara styrelseledamot utan att vara medlem i föreningsbanken, även om stadgarna saknar föreskrift om det. Om det till en central föreningsbank finns anslutna lokala föreningsbanker, får den som är medlem i en av dessa vara styrelseledamot också i den centrala föreningsbanken.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i en föreningsbank. Att *arbetstagarrepresentanterna* enligt lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de *anställda i bankinstitut och försäkringsbolag* inte skall medräknas vid tillämpningen av detta stycke framgår av 8 § nämnda lag.

Av styrelseledamöterna får högst en för varje påbörjat femtal vara anställd i en föreningsbank. Vid denna beräkning skall hänsyn inte tas till *arbetstagarrepresentanter som har utsetts* enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de *privatanställda*.

12 §

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter fått tillfälle att

Nuvarande lydelse

delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *beredas* tillfälle till det.

Föreslagen lydelse

delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten *ges* tillfälle till det. *Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.*

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Om inte stadgarna föreskriver särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

Handlingar som enligt denna lag eller bankrörelselagen (1987:617) skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

17 §

För registrering skall föreningsbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant eller firmatecknare samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även *anmälas* av vilka och hur *föreningsbankens* firma tecknas.

För registrering skall föreningsbanken anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, suppleant och firmatecknare samt deras postadress och personnummer. *Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges.* För registrering skall *föreningsbanken* även anmäla av vilka och hur *bankens* firma tecknas.

Anmälan görs första gången när föreningsbanken enligt 2 kap. 5 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att en ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälan gäller.

Om föreningsbankens postadress ändras, skall föreningsbanken genast anmäla det för registrering.

9 kap.

3 §

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på föreningsbankens vägnar solidariskt

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt 2 § första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på föreningsbankens vägnar solidariskt

Nuvarande lydelse

för de förpliktelser som uppkommer för föreningsbanken. *Ett sådant ansvar* inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningsbankens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättsens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den i 2 § första stycket angivna tiden.

Föreslagen lydelse

för de förpliktelser som uppkommer för föreningsbanken. *En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom. Solidariskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för föreningsbanken* inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt 2 § första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningsbankens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättsens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den i 2 § första stycket angivna tiden.

AU-1987/88:10

Bilaga 1

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

7 Förslag till Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1, 2, 11 och 17 §§ samt 14 kap 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §

Ett försäkringsbolag skall ha en styrelse med minst tre ledamöter.

I försäkringsaktiebolag som inte uteslutande driver återförsäkring, skall minst en av styrelseledamöterna utses med uppgift att särskilt vaka över att försäkringstagarnas intresse beaktas. Sådan styrelseledamot får inte vara aktieägare eller befattningshavare i bolaget.

Styrelsen väljs av bolagsstämman. Styrelseledamot som avses i andra stycket skall dock enligt bestämmelse, som skall vara intagen i bolagsordningen, utses av försäkringstagarna eller av någon intressegrupp som har anknytning till dem eller förordnas av regeringen eller av myndighet som regeringen bestämmer. Även annan styrelseledamot får enligt bestämmelse i bolagsordningen tillsättas i annan ordning än genom val av bolagsstämman.

Särskilda bestämmelser om att styrelseledamot skall utses av annan än bolagsstämman finns i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag.

Styrelseledamöternas uppdrag gäller för den tid som anges i bolagsordningen. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie bolagsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

2 §

Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som utsett honom begär det. En anmälan om detta skall göras hos styrelsen och, i de fall då en ledamot som inte är vald på bolagsstämman vill avgå, hos den som tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller det uppkommer hinder för denne enligt 4 § att vara styrelseledamot och om det inte finns någon suppleant, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny ledamot för den återstående mandattiden tillsätts om inte den förutvarande ledamoten

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller det uppkommer hinder för denne enligt 4 § att vara styrelseledamot och om det inte finns någon suppleant, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny ledamot för den återstående mandattiden tillsätts, om inte den förutvarande ledamoten

Nuvarande lydelse

har varit en sådan ledamot som avses i 1 § andra stycket eller en sådan arbetstagarledamot som avses i lagen (1976:355) om styrelserepresentation för de *anställda i bankinstitut och försäkringsbolag*. Skall ledamoten väljas på bolagsstämman, kan utan hinder av vad som föreskrivs i 1 § första stycket valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Om en styrelseledamot, som enligt bolagsordningen skall tillsättas på något annat sätt än genom val av bolagsstämman, inte har utsetts, skall rätten förordna ersättare på ansökan av styrelseledamot, aktieägare, delägare, delegerad, garant, borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

11 §

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter dels fått tillfälle att delta i ärendets behandling, dels fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot har förfall och om det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall denne *beredas* tillfälle till detta.

Som styrelsens beslut gäller, om bolagsordningen inte föreskriver särskild röstmajoritet, den mening för vilken vid sammanträdet mer än hälften av de närvarande röstar eller vid lika röstetal den mening som ordföranden ansluter sig till. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen.

Handlingar som enligt denna lag skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

Föreslagen lydelse

har varit en sådan ledamot som avses i 1 § andra stycket eller en sådan arbetstagarledamot som avses i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de *privatanställda*. Skall ledamoten väljas på bolagsstämman, kan utan hinder av vad som föreskrivs i 1 § första stycket valet anstå till den nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter dels fått tillfälle att delta i ärendets behandling, dels fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot har förfall och om det finns en suppleant, som skall träda in i hans ställe, skall denne *ges* tillfälle till detta. *Suppleant för arbetstagarledamot, som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall dock alltid få underlag och ges tillfälle att delta i ärendets behandling på samma sätt som en styrelseledamot.*

17 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör och suppleant samt till firmatecknare. Samtidigt skall dessa personers postadress och personnummer anmälas. För registrering skall även anmälas vilka som tecknar bolagets firma och hur denna tecknas.

För registrering skall bolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant och firmatecknare samt deras postadress och personnummer. Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges. För registrering skall bolaget även anmäla av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan görs första gången när bolaget enligt 2 kap. 13 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att en ändring inträffat i de förhållanden som anmäls eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan har även den som anmälningen gäller.

Ändras bolagets postadress, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

14 kap.

2 §

Det åligger styrelsen i ett försäkringsaktiebolag att ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger en tredjedel av det registrerade aktiekapitalet. Visar balansräkningen att så är fallet, skall styrelsen snarast möjligt till bolagsstämman hänskjuta frågan om bolaget skall träda i likvidation. Godkänns inte på den ordinarie bolagsstämman under det nästföljande räkenskapsåret en balansräkning avseende ställningen vid tiden för stämman som utvisar att det egna kapitalet uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, skall styrelsen, om inte bolagsstämman beslutar att bolaget skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att bolaget försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor eller av en aktieägare. Anmälan till rätten om samma förhållanden kan göras av försäkringsinspektionen.

Om en ansökan eller en anmälan enligt första stycket görs, förordnar rätten att bolaget skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i tingsrätten styrks att en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek skall inom linjen en post tilläggas som utvisar den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för de förväntade försäljningskostnaderna. Sådana värdehandlingar som avses i 11 kap. 7 § andra stycket skall dock värderas enligt de särskilda bestämmelserna i nämnda paragraf. Beträffande sådana anläggningstillgångar, som undergår en fortlöpande värdeminskning, gäller att de tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om ett högre värde erhålls genom detta.

Om inte styrelseledamöterna fullgör vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om detta handlar på

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om

Nuvarande lydelse

bolagets vägnar solidariskt för *bolagets uppkommande* förpliktelser. *Ett sådant ansvar* inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket tredje meningen, med vetskap om *detta* deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. *Denna* ansvarighet gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Föreslagen lydelse

denna underlåtenhet handlar på bolagets vägnar solidariskt för *de* förpliktelser *som uppkommer för bolaget*. *En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom*. *Solidariskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för bolaget* inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket tredje meningen, med vetskap om *likvidationsplikten* deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. *Ansvarighet enligt detta stycke* gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

8 Förslag till
Lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)

AU 1987/88:10
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 44 § bostadsrättslagen (1971:479)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 §

- Bostadsrättsförenings stadgar skall ange
1. föreningens firma,
 2. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
 3. den ort inom riket där föreningens styrelse skall ha sitt säte,
 4. om avgift för inträde i föreningen skall förekomma, det belopp, högst 100 kronor, vartill inträdesavgiften för varje medlem skall bestämmas,
 5. huruvida upplåtelseavgift kan uttagas,
 6. de grunder enligt vilka årsavgift skall beräknas,
 7. om andra regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering beroende avgifter till föreningen än grundavgift, upplåtelseavgift och årsavgift skall förekomma, avgifternas belopp eller de högsta belopp, sammanlagt dock ej mer än 100 kronor för år och medlem, vartill de får bestämmas,
 8. om rätten att bestämma ersättning för bostadsrätt vid överlåtelse skall vara inskränkt, de grunder enligt vilka ersättningen skall beräknas,
 9. antalet styrelseledamöter och revisorer eller det högsta och lägsta antal till vilket de skall uppgå och, om för styrelseledamöter eller revisorer skall finnas suppleanter, samma uppgifter beträffande dem, tiden för styrelseledamots, revisors och suppleants uppdrag samt, om styrelseledamot, revisor eller suppleant skall utses på annat än i denna lag angivet sätt, hur tillsättning skall ske,
 10. föreningens räkenskapsår,
 11. de grunder enligt vilka medel skall avsättas för säkerställande av underhållet av föreningens hus,
 12. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom samt den tid före stämma när föreskrivna kallelseåtgärder senast skall vara vidtagna,
 13. de grunder enligt vilka föreningen skall förfoga över uppkommen vinst och hur det skall förfaras med föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning.

*Bestämmelserna i första stycket
9 gäller inte arbetstagarrepresen-
tanter som har utsetts enligt lagen
(1987:000) om styrelserepresenta-
tion för de privatanställda.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1982:353.

9 Förslag till Lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

AU 1987/88:10
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 4 och 12 §§ lagen (1975:417) om sambruksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Sambruksförenings stadgar skall ange

1. föreningens firma,
2. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
3. den ort inom riket där föreningens styrelse skall ha sitt säte,
4. den insats med vilken varje medlem skall deltaga i föreningen och hur insatserna skall göras,
5. om regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering beroende avgifter till föreningen skall förekomma, avgifternas belopp eller det högsta belopp vartill de får bestämmas,
6. antalet styrelseledamöter och revisorer, tiden för deras uppdrag och, om suppleanter skall finnas, motsvarande uppgifter beträffande dem,
7. föreningens räkenskapsår,
8. hur ofta ordinarie föreningsstämma skall hållas och tiden för sådan stämma,
9. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma skall ske och andra meddelanden till medlemmarna skall tillställas dem samt den tid före stämma då föreskrivna kallelseåtgärder senast skall vara vidtagna,
10. de värderingsgrunder som skall tillämpas när förening skall inlösa medlems andel,
11. de grunder enligt vilka föreningen skall förfoga över uppkommen vinst och hur det skall förfaras med föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning.

Bestämmelserna i första stycket 6 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

12 §²

Bestämmelserna i 6 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar med följande undantag.

1. Styrelsen består av en eller flera ledamöter.
2. Styrelsen får ej tillsättas i annan ordning än genom val på föreningsstämma.
3. Bestämmelserna om verkställande direktör gäller inte.

Bestämmelserna i första stycket 2 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1987:671.

² Senaste lydelse 1987:671.

10 Förslag till Lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

AU 1987/88:10
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 11, 14 och 27 §§ lagen (1972:262) om understödsföreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Understödsförenings stadgar skall vara ägnade att trygga att föreningen kan fullgöra sina försäkringsutfästelser och skall samtidigt tillgodose medlemmarnas intresse av att kostnader och villkor för försäkringarna är skäligen med hänsyn till förmånernas art och omfattning och föreningens förhållanden. Även i övrigt skall stadgarna ha ett för verksamheten lämpligt innehåll.

Stadgarna skall ange

1. föreningens firma,
2. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
3. den ort inom riket, där föreningens styrelse skall ha sitt säte,
4. de villkor som skall gälla för inträde i föreningen,
5. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunderna för beräkning av förmånerna, tid och villkor för utbetalning av försäkringsbelopp samt i fråga om kapitalförsäkring högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem,
6. de fasta avgifter, som skall erläggas till föreningen, eller grunderna för deras beräkning,
7. ordningen för beslut om särskild uttaxering och grunderna för dess verkställande, om sådan uttaxering skall få förekomma,
8. påföljden för försummelse att till föreningen erlägga fast avgift eller uttaxerat belopp,
9. om rätt till fribrev eller återköp skall föreligga samt, för sådant fall, villkoren för rätten och reglerna för beräkning av fribrevs- eller återköpsvärdena,
10. villkoren för belåning av försäkringsbrev hos föreningen, om sådan belåning skall få förekomma,
11. tider för verkställande av försäkringsteknisk utredning, om skyldighet föreligger att verkställa sådan utredning,
12. grunderna för fondbildning,
13. hur medel som ej behövs för löpande utgifter skall placeras och värdehandlingar skall förvaras,
14. hur medel som ej ingår i försäkringsfond skall användas samt, om återbäring skall förekomma, bestämmelser därom,
15. antalet styrelseledamöter och revisorer eller det högsta och lägsta antal till vilket de skall uppgå och, om för styrelseledamöter och revisorer skall finnas suppleanter, motsvarande uppgifter om dem, tiden för styrelseledamöts, revisors och suppleants uppdrag samt, om styrelseledamot, revisor eller suppleant skall utses på annat än i denna lag angivet sätt, hur tillsättning skall ske,
16. i fall där fullmäktige skall finnas, hur de skall utses samt deras befogenhet och mandattid,
17. tid för ordinarie föreningsstämma,
18. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom samt den tid före stämman då föreskrivna kallelseåtgärder senast skall vara vidtagna,

19. hur vid föreningens upplösning skall förfaras med föreningens behållna tillgångar.

Bestämmelserna i andra stycket 15 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

14 §

Ansökningshandlingen skall innehålla uppgift om

1. antalet medlemmar,
2. understödsföreningens postadress,
3. styrelseledamöters, revisorers och suppleanters fullständiga namn, medborgarskap och hemvist jämte förklaring att dessa personer ej är omyndiga,
4. den eller dem som får teckna föreningens firma och hur firman skall tecknas, om denna ej skall tecknas endast av styrelsen,
5. beträffande firmatecknare som ej är styrelseledamot eller styrelsesuppleant, motsvarande förhållanden som anges under 3.

Om en styrelseledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges i ansökningshandlingen.

Har ej den som ensam eller gemensamt med annan får teckna föreningens firma egenhändigt skrivit sin namnteckning på ansökningshandlingen, skall vid denna fogas särskild bilaga, på vilken namnteckningen finns. Namnteckning skall vara styrkt av vittnen.

27 §

Bestämmelserna i 21–23 §§, 25–30 §§ och 32–37 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om understödsförening med följande avvikelser, nämligen

1. att minst hälften av styrelsens ledamöter skall väljas på föreningsstämma eller av organisation som kan anses företräda medlemmarna,
2. att styrelseledamot får utses för tid till och med den ordinarie föreningsstämma som skall äga rum under fjärde räkenskapsåret efter det han utsetts, om försäkringsinspektionen medgett det,
3. att anställd hos föreningen ej får vara styrelseordförande.

Vid tillämpningen av 37 § skall iakttagas att hänvisningen till 9 § skall avse 14 § denna lag.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

11 Förslag till Lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 45, 48 och 58 §§ lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §

Erkänd arbetslöshetskassas stadgar skall i tillämpliga delar och i enlighet med denna lag avfattas enligt normalstadgar som fastställs av arbetsmarknadsstyrelsen.

Stadgarna skall ange

1. kassans firma,
2. kassans verksamhetsområde med uppgift huruvida kassan är avsedd för anställda eller företagare eller för bådadera kategorierna,
3. den ort inom riket där kassans styrelse skall ha sitt säte.
4. de villkor som skall gälla för inträde i kassan och för uteslutning av medlem,
5. vad som skall gälla beträffande medlemmarnas förmåner och skyldigheter i arbetslöshetsförsäkringen samt ordningen för utbetalning av ersättning,
6. storleken av de fasta avgifter, som skall erläggas till kassan, och ordningen för avgifternas erläggande,
7. påföljden av försummelse att till kassan erlægga fast avgift eller uttaxerat belopp,
8. grunderna för fondbildning,
9. bestämmelser angående fondmedels placering och värdehandlingars förvarande,
10. antalet styrelseledamöter, revisorer och suppleanter för dem, sättet för deras tillsättande och tiden för deras uppdrag,
11. bestämmelser om föreningsstämma och hur dess befogenhet skall utövas,
12. om föreningsstämmans befogenhet skall utövas av därtill utsedda ombud, antalet ombud, hur de skall utses samt tiden för deras uppdrag,
13. tid för ordinarie föreningsstämma,
14. det sätt varpå kallelse till föreningsstämma skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas eller ombudens kännedom samt den tid före stämman då förslag, som enskild medlem önskar få behandlat, skall vara styrelsen tillhanda och den tid då föreskrivna kallelseåtgärder senast skall vara vidtagna,
15. hur vid kassans upplösning skall förfaras med kassans behållna tillgångar.

Stadgarna får ej utan medgivande av arbetsmarknadsstyrelsen innehålla annat än som angivits i andra stycket.

*Bestämmelserna i andra stycket
10 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.*

¹ Lagen omtryckt 1982:432

48 §

Ansökan om registrering skall också innehålla uppgifter om kassans postadress, om styrelseledamöters, revisorers och eventuella suppleanters fullständiga namn, medborgarskap och postadress samt förklaring att dessa personer ej är omyndiga.

*Om en styrelseledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges i ansökningshandling-
en.*

I ansökningshandlingen skall anges av vilka och hur kassans firma skall tecknas, om ej denna befogenhet skall utövas endast av styrelsen. Skall firman tecknas av annan än styrelseledamot eller styrelsesuppleant, gäller första stycket även i fråga om sådan firmatecknare.

Har ej den som ensam eller gemensamt med annan får teckna kassans firma egenhändigt skrivit sin namnteckning på ansökningshandlingen, skall vid denna fogas särskild bilaga, på vilken namnteckningen finns. Namnteckning skall vara styrkt av vittnen.

58 §

Bestämmelserna i 21–23 §§, 25–30 §§ och 32–37 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om erkänd arbetslöshetskassa med följande avvikelser, nämligen

1. att styrelseledamot ej får utses för längre tid än fyra år, dock att arbetsmarknadsstyrelsen får medge att mandattiden omfattar längre tid,

2. att anställd hos kassan ej får vara styrelseordförande,

3. att arbetsmarknadsstyrelsen efter förslag av kassan skall utse en styrelseledamot jämte suppleant för honom,

4. att sådan ledamot och suppleant har rätt att för uppdragets fullgörande uppbära ersättning med belopp som arbetsmarknadsstyrelsen bestämmer.

Vid tillämpningen av 37 § nämnda lag skall iakttagas att hänvisningen till 9 § skall avse 48 § i denna lag.

*Bestämmelser om arbetstagar-
representanter finns i lagen
(1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Härigenom föreskrivs att 2 och 22 §§ lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Stockholm. Styrelsen består av tio ledamöter.

Regeringen utser två ledamöter och två suppleanter för dem för tre år. Fullmäktige i riksgäldskontoret utser en ledamot och suppleant för honom likaledes för tre år.

Sex ledamöter samt sex personliga suppleanter för dem väljs på ordinarie ombudsstämma. Av dessa väljs två ledamöter och deras suppleanter varje år för en tid av tre år. Val av ledamot eller suppleant sker för tiden till och med den ordinarie ombudsstämma som hålls under tredje året efter det år då valet förrättades.

Verkställande direktören är ledamot i styrelsen. Hans ställföreträdare är suppleant.

Avgår vald ledamot eller suppleant före utgången av den tid för vilken han är vald, väljs ny ledamot eller suppleant för återstående tid vid nästa ordinarie ombudsstämma.

Regeringen förordnar en av de av regeringen utsedda ledamöterna att vara styrelsens ordförande. Den av riksgäldsfullmäktige utsedde ledamoten är styrelsens vice ordförande.

Regeringen bestämmer arvoden till de av regeringen och av riksgäldsfullmäktige utsedda ledamöterna.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

22 §

Förening förvaltas av en styrelse med säte i den ort regeringen bestämmer. Styrelsen består av minst fem och högst sju ledamöter. Kassan utser en av ledamöterna och suppleant för honom. Sådan ledamot och suppleant bör ha insikt och erfarenhet av rörelse för fastighets- och tomträttsbelåning. Övriga ledamöter och suppleanter för dem till högst samma antal väljes på ordinarie föreningsstämma.

Val av ledamot eller suppleant sker för tiden till och med den ordinarie föreningsstämma som hålles under tredje året efter valet.

Avgår vald ledamot eller suppleant före utgången av den tid för vilken han är vald, väljes ny ledamot eller suppleant för återstående tid på nästa ordinarie föreningsstämma.

Styrelsen väljer årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

¹ Lagen omtryckt 1983:578

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

AU 1987/88:10

*Bestämmelser om arbetstagar-
representanter finns i lagen
(1987:000) om styrelserepresenta-
tion för de privatanställda.*

Bilaga 1

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Lag om ändring i lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar

Härigenom föreskrivs att 3 och 37 §§ lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Förelagen lydelse*

3 §

Banken förvaltas av en styrelse med säte i Stockholm. Styrelsen består av sex ledamöter.

Regeringen utser en ledamot och en suppleant för honom för tre år. Fullmäktige i riksgäldskontoret utser en ledamot och suppleant för honom likaledes för tre år.

Tre ledamöter och tre suppleanter för dem väljes på ordinarie delägarsammankomst. Av dessa väljes en ledamot och suppleant för honom varje år för en tid av tre år. Val av ledamot eller suppleant sker för tiden till och med den ordinarie delägarsammankomst som hålles under tredje året efter det år då valet förrättades.

De fem ledamöter som utsetts enligt andra och tredje styckena utser verkställande direktör. Denne ingår som ledamot i styrelsen.

Den av regeringen utsedde ledamoten är styrelsens ordförande och den av riksgäldsfullmäktige utsedde ledamoten är vice ordförande.

Avgår ledamot eller suppleant, som valts på delägarsammankomst, före utgången av den tid för vilken han är vald, väljes ny ledamot eller suppleant för återstående tid vid nästa ordinarie delägarsammankomst.

Regeringen bestämmer arvoden till de av regeringen och riksgäldsfullmäktige utsedda ledamöterna.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

37 §

Förenings angelägenheter förvaltas av en styrelse som utses enligt föreskrifter i reglementet.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1983:588

14 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1980:1097) om Svenska
skeppshypotekskassan

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Göteborg. Styrelsen består av sju ledamöter av vilka en skall vara ordförande och en vice ordförande. För styrelsens ledamöter finns högst sju suppleanter.

Styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter utses av regeringen för en tid av högst tre år.

Regeringen bestämmer arvoden till ledamöterna.

Bestämmelser om arbetstagarrepresentanter finns i lagen (1987:000) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

15 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän
flottled

AU 1987/88:10

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 40 a § lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 a §¹

I fråga om flottningsförening skall lagen (1976:351) om styrelse-representation för de *anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar* gälla i tillämpliga delar. I stället för vad som föreskrives i 19 § nämnda lag gäller att bestämmelserna i 18 § samma lag äga motsvarande tillämpning, om olägenhet som där sägs skulle uppkomma genom att styrelserepresentation för de anställda *införes* i flottningsförening där länsstyrelsen har utsett styrelseledamot enligt 40 §.

I fråga om flottningsförening skall lagen (1987:000) om styrelse-representation för de *privatanställda* gälla i tillämpliga delar. *Bestämmelserna i 17 § samma lag skall även tillämpas*, om olägenhet som där sägs skulle uppkomma genom att styrelserepresentation för de anställda *införs* i flottningsförening där länsstyrelsen har utsett styrelseledamot enligt 40 §.

I anmälan om styrelsens sammansättning enligt 41 § skall anges om arbetstagarrepresentant har utsetts. Arbetstagarrepresentants namn och adress skall införas i förteckning som anges i 76 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1977:1093.

1987/88:4 y

om förslag till lag om styrelserepresentation för de
privatanställda, m. m. (prop. 1987/88:10)

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har berett lagutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:10 med förslag till lag om styrelserepresentation för de privatanställda, m. m. jämte motioner.

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1987/88:A5 av Lars Werner m. fl. (vpk), 1987/88:A6 av Magnus Persson (s), 1987/88:A7 av Ove Karlsson (s), 1987/88:A8 av Bengt-Ola Rytting och Ove Karlsson (s), 1987/88:A9 av Alf Wennerfors m. fl. (m), 1987/88:A10 av Christer Eirefelt (fp), 1987/88:A11 av Jan-Erik Wikström (fp) och Göthe Knutson (m), 1987/88:A12 av Börje Hörnlund m. fl. (c) och 1987/88:A13 av Elver Jonsson m. fl. (fp).

I propositionen läggs fram förslag till ny lagstiftning om styrelserepresentation för anställda. Vidare föreslås vissa ändringar i bl. a. aktiebolagslagen (1975:1385), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och bostadsrättslagen (1971:479).

Lagutskottet har beslutat att avge yttrande över propositionen såvitt avser ändringar i aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar och bostadsrättslagen samt motionerna A8, A9 och A10.

Lagutskottet får anföra följande.

Enligt 15 kap. 1 och 4–6 §§ aktiebolagslagen (ABL) kan styrelseledamöter bli skadeståndsskyldiga för skada som de uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar bolaget och tredje man.

Vid sidan av detta skadeståndsansvar kan ett personligt betalningsansvar inträda för bl. a. styrelseledamöter enligt 13 kap. 2 § ABL. I lagrummet finns bestämmelser om tvångslikvidation av ett aktiebolag när bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Enligt paragrafens första stycke är styrelsen vid befarad kapitalförlust skyldig att vidta vissa åtgärder för att bolaget skall försättas i likvidation. Fullgör styrelsen inte sina åligganden blir styrelseledamöterna solidariskt betalningsansvariga för bolagets förpliktelser som uppkommer efter den tidpunkt då åtgärden skulle ha vidtagits. Till skillnad från vad som följer av reglerna i 15 kap. ABL uppkommer ansvarigheten enligt 13 kap. 2 § vare sig den skada som drabbar borgenärerna har orsakssammanhang med styrelseledamöternas underlåtenhet eller ej. En annan skillnad är att betalningsansvaret vid underlåtenhet att försätta bolaget i likvidation inte kan jämkas. Liknande bestämmelser finns i

bankaktiebolagslagen (1987:618) och försäkringsrörelselagen (1982:713).

I propositionen föreslås att 13 kap. 2 § ABL ändras så att betalningsansvaret för en styrelseledamot skall inträda endast när ledamoten uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåtit att vidta de i paragrafen föreskrivna åtgärderna. Den nya bestämmelsen har utformats som en presumtionsregel, vilket innebär att styrelseledamoten går fri från ansvar bara om han kan bevisa att hans underlåtenhet inte berott på egen försummelse.

I motion A8 (s) framhålls att det finns betydande skillnader mellan det styrelseuppdrag som arbetstagarrepresentanter har och det som de av bolagsstämman utsedda ledamöterna skall fullgöra. Enligt motionärerna bör de anställdas styrelserepresentanter helt undantas från betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL eller i vart fall bli ansvariga i endast börsnoterade företag. I den mån ett generellt betalningsansvar skall gälla för arbetstagarledamöterna bör någon presumtionsregel inte uppställas.

I motion A9 (m) yrkas såvitt nu är i fråga att riksdagen dels avslår förslaget till ändring i ABL, dels som sin mening ger regeringen till känna att frågan om styrelseledamots betalningsansvar bör bli föremål för fortsatt utredningsarbete. Motionärerna hävdar att uppdraget som styrelseledamot ställer krav på ansvars känsla och helhjärtad arbetsinsats och det är angeläget att detta krav inte urholkas. Motionärerna är därför inte beredda att utan närmare utredning godta den nu föreslagna uppmjukningen av styrelseledamöternas betalningsansvar.

Vad först gäller den i motion A9 upptagna frågan vill lagutskottet erinra om att till grund för förslaget om ändring i ABL ligger en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria vilken remissbehandlats. Förslaget i promemorian om införande av ett presumtionsansvar läggs fram från den utgångspunkten att rättsläget är oklart när det gäller frågan om det krävs att en styrelseledamot varit försumlig för att han skall ådra sig betalningsansvar. Av propositionen framgår att det stora flertalet remissinstanser ansett att promemorian är ägnad att läggas till grund för vad ett klarläggande av detta spörsmål bör innebära. Med hänsyn härtill anser lagutskottet i likhet med departementschefen att det inte behövs någon ytterligare utredning av frågan.

Enligt lagutskottets mening får förslaget i propositionen anses innebära en skäligen avvägning mellan å ena sidan borgenärernas intresse av att styrelseledamöterna har ett personligt betalningsansvar när de underlåter att vidta likvidationsåtgärder efter en kapitalförlust och å andra sidan styrelseledamöternas intresse av att inte behöva bli betalningsskyldiga när de fullgjort vad som rimligen kan begäras av dem. Utskottet kan inte dela motionärernas uppfattning att den föreslagna lagändringen skulle medföra någon uppmjukning av de krav på ansvars känsla m. m. som bör ställas på styrelseledamöter. På grund av det anförda tillstyrker utskottet att det införs en presumtionsregel när det gäller styrelseledamöternas betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL. Motion A9 i denna del bör således avslås.

Vad härefter angår önskemålet i motion A8 om särskilda bestämmelser rörande arbetstagarrepresentanternas betalningsansvar vill lagutskottet understryka att det är viktigt att de styrelseledamöter som företräder de anställda deltar i bolagsstyrelsens arbete på samma villkor som gäller för

övriga styrelseledamöter och att de betraktas som fullvärdiga ledamöter i bolagsstyrelsen. Om särskilda regler för arbetstagarledamöternas betalningsansvar skulle införas och därmed avsteg göras från likställhetsprincipen skulle det som framhålls i propositionen kunna få till följd att arbetstagarledamöternas arbete betraktades som mindre seriöst, något som lätt skulle få negativa konsekvenser för samarbetet och insynsmöjligheterna i företaget. Med hänsyn till det anförda är lagutskottet lika litet som departementschefen berett att förorda en särreglering beträffande arbetstagarledamöterna. Lagutskottet förordar således att arbetsmarknadsutskottet avstyrker bifall till motion A8.

Enligt 8 kap. 4 § ABL skall styrelseledamot och verkställande direktör vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i annat nordiskt land. När medborgare i annat nordiskt land skall vara styrelseledamöter krävs dock att minst hälften av antalet styrelseledamöter är bosatta i Sverige. Från kravet på medborgarskap och bosättning kan kommerskollegium ge dispens. Krav på medborgarskap och bosättning i Sverige för valbarhet till uppdrag som styrelseledamot finns också i andra associationsrättsliga lagar. Bl. a. uppställs i 6 kap. 4 § föreningslagen ett valbarhetskrav som motsvarar ABL:s.

I propositionen förordas att valbarhetskravet i ABL och föreningslagen skall upprätthållas också i fortsättningen när det gäller arbetstagarledamöter. Någon motsvarande ändring föreslås inte i ABL.

I motion A10 (fp) framhålls att den grundläggande principen bör vara att bolagsstämman utan hänsyn till medborgarskap skall kunna utse de mest lämpade personerna till styrelseledamöter. Medborgarskapskravet i ABL bör därför slopas. Motionärerna yrkar att det anförda ges regeringen till känna.

Lagutskottet vill erinra om att reglerna i ABL om kvalifikationskrav på styrelseledamöter och verkställande direktör fick sin nuvarande utformning år 1984 (prop. 1983/84:184, LU 1984/85:8) och trädde i kraft den 1 januari 1985. Samtidigt infördes särskilda regler i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m. m. som ger regeringen möjlighet att bestämma att bl. a. styrelseledamöter i krigsmaterielindustrin skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige. Tidigare gällde enligt ABL att nordiska medborgare liksom medborgare i andra länder endast kunde vara styrelseledamot eller verkställande direktör efter dispens.

Det av motionären upptagna spörsmålet har nyligen aktualiserats hos regeringen genom en skrivelse som kommerskollegium ingivit i anslutning till myndighetens anslagsframställning för budgetåret 1988/89. I skrivelsen föreslår kommerskollegium att kravet på medborgarskap slopas i bl. a. ABL och föreningslagen samt att bosättningskravet utformas så att endast hälften av antalet styrelseledamöter behöver vara bosatta här i landet.

Enligt lagutskottets mening kräver frågan om ett slopande av behörighetsvillkoret i ABL ingående överväganden med hänsyn särskilt till den betydelse nationalitetskravet har inom krigsmaterieföretagen och försvarsindustrin i övrigt. Regeringens ställningstagande till spörsmålet bör inte nu föregripas genom något uttalande i saken från riksdagens sida. Lagutskottet förordar därför att motion A10 avslås.

Utöver det anförda föranleder propositionen och motionerna inte några uttalanden från lagutskottets sida.

AU 1987/88:10
Bilaga 2

Stockholm den 19 november 1987

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Berit Löfstedt (s), Hans Rosengren (s), Ewy Möller (m), Kjell-Arne Welin (fp), Eva Rydén (c), Barbro Sandberg (fp) och Krister Andersson (s).

Avvikande mening

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Vad först" och slutar med "således avslås" bort ha följande lydelse:

Vad först gäller den i motion A9 upptagna frågan vill lagutskottet erinra om att skadeståndsreglerna i ABL liksom bestämmelserna om personligt betalningsansvar för styrelseledamöter m. fl. fyller en viktig funktion i det aktiebolagsrättsliga regelsystemet. För borgenärerna och bolagets ägare är det av väsentlig betydelse att de kan hållas skadeslösa om bolagets ledning tillfogar dem skada. Som berörs av motionärerna ger reglerna också uttryck för att bolagsledningen har ett ansvar gentemot bolaget och borgenärerna och understryker därmed vikten av att ledningen handlar i deras intressen. För borgenärerna är det av särskild stor vikt att bolagets eget kapital inte urholkas, och i ABL har därför uppställts speciella bestämmelser som skall skydda det egna kapitalet, bl. a. reglerna om tvångslikvidation i 13 kap. 2 § ABL.

Utskottet vill vidare peka på att likvidationsreglerna har nära samband med andra rättsregler som gäller vid ekonomiska krissituationer i företag. Statens industriverk (SIND) har i yttrande till regeringen i juni 1987 och i sin rapport 1985:7 berört frågorna om sambandet mellan dessa regler. SIND uttalar i sin skrivelse angelägenheten i att regeringen snarast möjligt och i ett sammanhang ser över lagstiftningen inom de nu berörda områdena.

Mot den angivna bakgrunden delar lagutskottet motionärernas uppfattning att en ändring av bestämmelserna om betalningsansvar vid underlåtna likvidationsåtgärder inte bör genomföras innan spörsmålet blivit föremål för en genomgripande översyn. I sammanhanget vill utskottet erinra om att frågor rörande styrelseledamöters m. fl. personliga betalningsansvar för juridiska personers skulder har utretts av betalningsansvarskommittén (Ju 1984:09) som inom den närmaste framtiden väntas avlämna ett betänkande i ämnet. Att utan närmare samordning med ställningstagandet till kommitténs förslag nu genomföra en förändring av betalningsansvaret vid uteblivna

likvidationsåtgärder är enligt lagutskottets mening inte lämpligt.

På grund av det anförda anser lagutskottet att förslaget i propositionen såvitt avser ändring i 13 kap. 2 § ABL liksom motsvarande förslag till ändringar i bankaktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen bör avslås samt att riksdagen hos regeringen bör begära att frågan om styrelseledamöters betalningsansvar vid underlåtna likvidationsåtgärder blir föremål för närmare utredning. Lagutskottet förordar således att arbetsmarknadsutskottet tillstyrker bifall till motion A9 i denna del.

AU 1987/88:10

Bilaga 2

Särskilt yttrande

Martin Olsson (c), Kjell-Arne Welin (fp), Eva Rydén (c) och Barbro Sandberg (fp) anför:

1983 uttalade lagutskottet i anledning av motioner om betalningsansvarsgenombrott att en övergripande utredning borde företas av betalningsansvaret för juridiska personers skulder. Den sedermera tillsatta betalningsansvarskommittén, som behandlat dessa frågor, kommer inom den närmaste tiden att avge sitt betänkande. Självklart hade det funnits starka skäl för att avvakta kommitténs betänkande och remissyttranden över detta innan ställning tas till eventuella lagändringar. Vi har dock inte velat motsätta oss ett genomförande av regeringens förslag i propositionen att nu något begränsa styrelseledamöters betalningsansvar enligt 13 kap. 2 § ABL, eftersom nuvarande rättsläge anses oklart. Vi förutsätter att ett genomförande av detta regeringsförslag inte skall hindra att frågan om betalningsansvar prövas i hela dess vidd när resultatet av kommitténs arbete föreligger.